БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 29 (16.112) ● 4 февраль 1975 йил, сешанба ● Баҳоси 2 тийин

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА СОЮЗЛАРИ РЕСПУБЛИКА СОВЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон колхозчилари, совхозларининг ишчилари, барча қишлоқ меҳнатчилари Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, 1974 йилда пахта, дон, сабзавот, гўшт, сут ҳамда деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини етиштириш ва тайёрлашни кўпайтиришга эришдилар, қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш юзасидан КПСС XXIV съезди ўртага қўйган вазифаларни муваффақиятли амалга оширишга муносиб ҳисса қўшдилар.

Пахтакорлар қийинчиликларни ва мисли кўрилмаган сув камчиллигини бартараф этиб, мамлакатнинг қардош халқлари олдидаги ўз интернационал бурчларини бажо келтирдилар, давлатга 5 миллион 330 минг тонна, яъни халқ хўжалик планида белгиланганидан 753 минг тонна кўп пахта сотдилар. Бунча миқдордаги пахта биринчи марта терилди ва бугун пахтачилик тарихи давомида биринчи марта энг мўл ҳосил — гектар бошига 30,8 центнер пахта олинди. Ҳосилнинг ярмидан кўпроғи — 2,7 миллион тоннаси пахта териш машиналарида йиғиштириб олинди. Мўл пахта хирмони учун, юксак социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши учун олиб борилган умумхалқ курашига республиканинг ҳамма областлари ва Қорақалпоғистон АССР муносиб ҳисса қўшди.

Партиянинг, Совет ҳукуматининг ва шахсан КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг доимий ёрдами туфайли республиканинг ишлаб чиқарувчи кучлари муттасил ривожланмоқда. Қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг партия ишлаб чиққан комплекс программаси амалга оширилмоқда, пахта-беда алмашлаб экишни жорий этиш, техникадан, сув, минерал ўғитлардан, гербицидлар ва бошқа химиявий воситалардан фойдаланишни яхшилаш юзасидан муҳим тадбирлар кўрилмоқда.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети меҳнатдаги улкан ғалаба муносабати билан республика пахтакорларига йўллаган ўз табрикномасида Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги ходимлари, барча меҳнаткашларининг фидокорона меҳнати, республика партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ҳамда хўжалик органларининг катта ташкилотчилик ва сиёсий ишлари натижасида шундай муваффақиятларга эришилганлигини таъкидлаб ўтдилар.

Дала ва фермаларнинг меҳнатчилари беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йилини муваффақиятли туғаллашга интилиб, қишлоқ хўжалигининг бошқа ҳамма тармоқларида катта-катта муваффақиятларга эришдилар. Давлатга дон, сабзавот, картошка, ҳўл мева, узум, полиз маҳсулотлари, гўшт, сут, тухум, жун, қоракўл тери, пилла, луб экинлари, тамаки ҳамда деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини сотиш халқ хўжалик планлари анча ошириб бажарилди.

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1975 йилга мўлжалланган ҳамда КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми маъқуллаб, СССР Олий Советининг сессияси тасдиқлаган давлат планида республика олдига масъулиятли вазифалар қўйилган, бу вазифаларнинг муваффақиятли ҳал этилиши колхозчилардан, совхозларнинг ишчиларидан, қишлоқ хўжалиги мутахассисларидан зўр ғайрат билан меҳнат қилишни, техникадан ва бошқа моддий ресурслардан янада унумли фойдаланишни, ишлаб чиқаришнинг барча соҳаларидаги иш сифатини оширишни талаб қилади.

Беш йилликнинг якунловчи йилига қадам қўйган қишлоқ меҳнатчилари мана шу катта вазифаларнинг бажарилиши учун ўз зиммаларидаги масъулиятни тўла-тўкис тушунадилар ва шу сабабли эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш билангина кифояланиб қолмасдан, республика қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш учун тағин ҳам зўр ғайрат билан кураш олиб боришга ҳам азму қарор берганлар.

Улар КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатини ҳаракат учун қизғин даъват деб кутиб олдилар.

Кўпгина колхоз ва совхозларнинг, корхона ва ташкилотларнинг коллективлари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари барча резервлардан яхшироқ фойдаланиш учун ҳамда пахта, дон, мева, сабзавот, узумдан янада мўл ҳосил олишга эришиш, сут, гўшт ҳамда деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини кўпроқ етиштириш учун, 1975 йил планини ва умуман тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириш ташаббуси билан майдонга чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ўз қарорида беш йилликнинг якунловчи йили учун оширилган мажбуриятлар, муқобил планлар қабул қилган ҳамда Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиш ҳамда 1975 йилда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш, беш йиллик планини тўла ва ошириб бажариш учун қишлоқ хўжалиги ходимларининг республика мусобақасини қизитиб юбориш таклифи билан майдонга чиққан кенг колхозчилар оммаси, совхозларнинг ишчилари, корхоналар ва ташкилотларнинг коллективлари ташаббусни маъқулладилар.

Область, шаҳар, район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область, шаҳар, район ижроия комитетларига, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларига қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги барча ходимларини мусобақага жалб этиш соҳасидаги ташкилотчилик ва сиёсий ишларни кучайтириш, уларнинг ғайрат-ҳаракатларини колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини янада юксалтиришга, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш юзасидан КПСС XXIV съезди ўртага қўйган вазифаларни муваффақиятли амалга оширишга сафарбар қилиш топширилди.

Ҳар бир колхоз, совхоз, ҳар бир бригада ва ферма, совхоз ва колхознинг ҳар бир ходими маҳсулот етиштириш суръатларини кучайтириш, давлатга қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сотиш плани ҳамда мажбуриятларини муваффақиятли равишда тўла ва ошириб бажариш, маҳсулот сифатини ва ишлаб чиқаришнинг иқтисодий самарадорлигини ҳар томонлама кўтариш учун кураш олиб боришлари зарур.

Пахта, донли экинлар, сабзавот, картошка, мева, узум, полиз маҳсулотлари ем-хашак ва бошқа экинлар ҳосилдорлигини ошириш диққат марказида туриши керак. Деҳқончилик маданиятини юксалтириш, ерларни янада тезроқ ўзлаштириш ва уларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, техникадан, ҳар гектар ердан, ҳар куб метр сувдан рационал ва серунум фойдаланиш учун оммавий ҳаракатни кучайтириб юбориш, экин майдонларининг структурасини такомиллаштириш, алмашлаб экишни жорий қилиш, пахта, беда, сабзавот, дон учун маккажўхори, шоли ва бошқа экинлар экиладиган майдонларни кенгайтириш, органик ўғитлар солишни анча кўпайтириш ва минерал ўғитлар самарадорлигини ошириш, илғор технологияни ва агротехника усулларини ишлаб чиқаришга жорий этиш тадбирларини амалга ошириш лозим.

Чорва моллар ва паррандаларнинг ҳамма турлари маҳсулдорлигини ошириш ва сонини кўпайтиришни таъминлаш, концентрациялаш ва ихтисослаштириш асосида фермаларда ва озуқа ишлаб чиқаришда илғор технологияни жорий этиш, ем-хашакдан янада самаралироқ фойдаланишга эришиш зарур.

Партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги органлари ишлаб чиқаришдаги мусобақанинг таъсирчанлигига эришишлари, социалистик мусобақани ташкил этишда мутахассислар ва инженер-техник ходимларнинг ролини оширишлари, ҳар бир қишлоқ меҳнатчисини давлат плани ва социалистик мажбуриятларни бажариш учун юксак масъулият ҳиссини сезиш руҳида тарбиялашлари керак.

Оммавий касб кадрлари, айниқса механизаторлар тайёрлаш ва қайта тайёрлаш ишини кучайтириш, ёшларни тарбиялаш ва касбкор маҳоратини оширишнинг муҳим формаларидан бири бўлган мураббийлик ҳаракатини кенг ривожлантириш лозим.

Бу йил совет халқи Улуғ Ватан урушидаги Ғалабанинг 30 йиллигини нишонлайди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети барча қишлоқ меҳнатчиларини ана шу тарихий санани қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини юксалтириш йўлидаги курашда янги муваффақиятлар билан нишонлашга чақирадилар.

Область, шаҳар, район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область, шаҳар, район ижроия комитетлари, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари Ғалаба кунини барча кўкламги қишлоқ хўжалик ишларини юқори сифатли қилиб муваффақиятли туғаллаш билан кутиб олишни таъминлашлари зарур.

— Қорақалпоғистон АССР, областлар ва районларнинг пахта, дон, бошқа барча экинлар ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда энг юксак кўрсаткичларга эришиш, давлатга қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сотиш юзасидан белгиланган халқ хўжалик планлари ва мажбуриятларини муваффақиятли бажариш учун;

— колхоз ва совхозлар, хўжаликлараро корхоналар ва бошқа қишлоқ корхоналарининг коллективларининг пахта, дон, картошка, сабзавот, мева, узум, полиз маҳсулотлари, каноп, тамаки, пилла, гўшт, сут, тухум, қоракўл тери, жун ҳамда деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш соҳасида энг юксак кўрсаткичларга эришиш ва шу маҳсулотларни давлатга сотиш юзасидан 1975 йил учун белгиланган планни ошириб бажариш, қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлигини ҳамда чорва моллар ва паррандалар маҳсулдорлигини ошириш, уларнинг сонини кўпайтириш ва чорвачиликни ем-хашак билан таъминлаш, меҳнат унумдорлигини юксак суръатлар билан ўстириш, маҳсулот таннархини камайтириш ва унинг сифатини яхшилаш учун;

— бўлимлар, участкалар, бригадалар, фермалар, звенолар ва цехлар коллективларининг қишлоқ хўжалиги экинлари ҳосилдорлигини ва чорвачилик маҳсулдорлигини оширишда, ишлаб чиқаришни юксалтиришда ва меҳнат унумдорлигини кўтаришда, маҳсулот таннархини камайтириш ва сифатини яхшилашда республика, область ва районда энг яхши натижаларга эришиш учун;

— Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, «Главсредазирсовхозстрой», «Узглавводстрой» саноат корхоналари, қурилишлари ва ташкилотларининг коллективларининг мелиорация қилинган ерларни ишга тушириш, суғориш системалари ва гидротехника иншоотларини ремонт қилиб, ишга шайлаш, яйловларни сув билан таъминлаш, уларнинг ҳолатини яхшилаш ва маданий яйловларни вужудга келтириш планларини муддатдан илгари бажариш, шунингдек, белгиланган барча техникавий-иқтисодий кўрсаткичларни бажариб, мелиоратив объектлар ҳамда бошқа иншоотларни лойиҳалаш, қуриш ва реконструкция қилишнинг юксак сифатли бўлишини таъминлаш учун;

— «Узсельхозтехника» коллективларининг машина ва ускуналарни ўз вақтида ремонт қилиш, уларга техника хизмати кўрсатишни яхшилаш, чорвачилик ва паррандачилик фермаларини комплекс механизациялаш, колхоз ва совхозларни техника, минерал ўғит, запас қисмлар ва материаллар билан таъминлаш, юк ташиш, ерларни текислаш планларини бажариш, барча ишлар ва хизматларни юқори сифатли адо этиш ҳамда белгиланган ҳамма техникавий-иқтисодий кўрсаткичларни бажаришни таъминлаш учун;

— Ўзбекистон ССР Тайёрлаш министрлиги системаси коллективларининг қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини тайёрлаш планларини бажариш ва шу маҳсулотларни сақлашни таъминлаш, омухта-ем ишлаб чиқаришни кўпайтириш ҳамда омухта-ем ва ишлаб чиқариладиган бошқа маҳсулотлар сифатини ошириш учун ,белгиланган ҳамма миқдор ва сифат кўрсаткичларини бажариш учун;

— Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ўрмон хўжалиги Давлат комитети системаси коллективларининг ўрмон хўжалиги ва саноат ишлаб чиқариши иқтисодий самарадорлигини анча ошириш, ишларнинг ва чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатини яхшилаш, ерлардан ва ўрмон фондларидан рационал фойдаланиш, ўрмон бойликларини сақлаш ва кўпайтириш учун;

— илмий-тадқиқот муассасалари ва олий ўқув юртлари коллективларининг илмий-тадқиқотларнинг самарадорлигини ошириш ҳамда фан ва илғор тажриба ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш соҳасида қишлоқ хўжалиги корхоналарига ёрдамни кучайтириш, илмий-тадқиқот ишлари планларини муваффақиятли бажариш учун;

— тракторчи-машинистлар, пахта териш машиналарининг ҳайдовчилари, комбайнчилар, шофёрлар, созловчи мастерлар, пахтакорлар, сутчилар, ғаллакорлар ва шоликорлар, сабзавотчилар, боғбонлар, соҳибкорлар, полизчилар, маккажўхорикорлар, пиллачилар, сут ва гўшт чорвачилигининг, чўчқачилик, қуёнчилик, паррандачилик фермаларининг ходимлари, чўпонлар бригадалари, асаларичилар ва бошқалар, шунингдек саноат корхоналари ва ташкилотлари ходимларининг энг юксак меҳнат унумдорлигига эришиш, ишлаб чиқариш топшириқларини анча ошириб бажариш учун бошланган Бутуниттифоқ, республика социалистик мусобақасида кенг кўламда қатнашишлари таъминлансин.

Қишлоқ хўжалиги ходимларининг республика социалистик мусобақаси ғолибларини мукофотлаш учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари, дипломлари ва пул мукофотларини сақлаб қолишга қарор берилди.

Энг яхши бўлимлар, участкалар, бригадалар, звенолар ва чорвачилик фермаларининг коллективларини, шунингдек ишлаб чиқариш илғорларининг касбкор мусобақасида алоҳида ўрнак кўрсатганларини рағбатлантириш мақсадида Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги, Совхозлар, Тайёрлаш, Мелиорация ва Сув хўжалиги, Озиқ-овқат саноати министрликларига ҳамда бошқа қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги министрликлари ва идораларига, касаба союзлари республика комитетлари билан биргаликда эсдалик совғалар билан фахрий дипломларни белгиланган тартибда таъсис этишга рухсат берилди.

Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг республика социалистик мусобақасида ғолиб чиққан ишлаб чиқариш илғорларини рағбатлантириш учун Совет Иттифоқи ва чет мамлакатларга 450 та имтиёзли туристик путёвкаси ажратиш тўғрисидаги;

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг социалистик мусобақада жуда катта натижаларга эришган комсомол-ёшлар коллективлари ҳамда ёш ишчилар ва колхозчилар учун Ўзбекистон ленинчи комсомолининг тўртта мукофотини таъсис этиш тўғрисидаги ва қишлоқнинг энг яхши ёш меҳнатчиларини рағбатлантириш учун 900 та имтиёзли туристик путёвка ажратиш ҳақидаги таклифлари қабул қилинди.

Область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига, тегишли министрликлар ва идораларга меҳнат унумдорлигини оширишда, қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ва чорвачилик маҳсулдорлигини кўтаришда, халқ хўжалик планларини ва социалистик мажбуриятларни бажаришда 1975 йилги иш якунларига мувофиқ энг яхши натижаларга ва кўрсаткичларга эришган колхозчиларни, совхозларнинг, тайёрлов, транспорт ташкилотлари ҳамда бошқа давлат ва хўжаликлараро қишлоқ хўжалиги корхоналарининг ишчи ва хизматчиларини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлашга, «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор», «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги механизатори», «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган чорвадор» фахрий унвонлари беришга тақдим этишга рухсат берилди.

Область, шаҳар, район партия комитетлари, республика ва маҳаллий газета ҳамда журналларнинг редакциялари, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Телевидение ва радио эшиттириш давлат комитети, Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси социалистик мусобақанинг боришини муфассал ёритиб туришлари, социалистик мусобақада ғолиб чиққан илғорларнинг, новаторларнинг, колхоз, совхозлар, бошқа корхоналар ва ташкилотлар, улардаги ички бўлинмалар коллективларининг, районларнинг тажрибасини атрофлича пропаганда қилишлари лозим. Фан-техника тараққиёти ва қишлоқ хўжалигини интенсивлаш вазифаларини ҳал этишда мутахассисларнинг роли тўлароқ кўрсатиб берилсин. Қишлоқдаги социалистик мусобақани ташкил этиш соҳасида энг яхши тажриба, оммани тарбиялашда, ҳар бир коллектив, ҳар бир меҳнатчининг олинган мажбуриятларини бажаришда мусобақанинг роли батафсил ва оператив ёритилсин ҳамда оммалаштирилсин.

Партия ташкилотлари беш йилликнинг якунловчи йилида меҳнат коллективлари олдида турган вазифалар қандай бажарилаётганлигини яққол ва равшан кўрсатиб бериш учун кўргазмали агитация воситаларидан кенг фойдаланишлари керак.

1975 йилги халқ хўжалик плани ва олинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилиш натижаларига қараб ва беш йиллик топшириқлар қандай бажарилганлигини ҳисобга олган ҳолда республика социалистик мусобақасининг якунларини чиқариш ва ғолибларни аниқлаш кўзда тутилди.

* * *

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети комил ишонч билдириб айтадиларки, 1975 йилда қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, пахта, дон, сабзавот, гўшт, сут ҳамда деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотишни янада кўпайтиришга эришадилар, тўққизинчи беш йиллик топшириқларини бажаришга муносиб ҳисса қўшадилар.

КАТТА МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МИРЗАЧЎЛ РАЙОН КОМИТЕТИГА, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ МИРЗАЧЎЛ РАЙОН СОВЕТИГА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қўриқ ердаги Мирзачўл райони совхозларининг ишчиларини, ҳамма меҳнаткашларини катта меҳнат ғалабаси — давлатга пахта сотиш юзасидан беш йиллик халқ хўжалик плани тўрт йилда бажарилганлиги билан самимий қутлайдилар.

Тайёрлов пунктларига 163,3 минг тонна пахта етказиб берилди. Шундан 130,8 минг тоннаси ёки 80 проценти машиналарда терилди.

Абай номли, Сегизбоев номли, «Тошкент», «Партия XXIV съезди» номли совхозлар давлатга пахта сотиш юзасидан беш йиллик топшириғини районда биринчи бўлиб бажарди.

Бу муваффақиятлар пахтакорлар, механизаторлар, ирригаторларнинг, «Голодностепстрой» ер ўзлаштирувчиларининг, район қишлоқ хўжалиги мутахассислари, барча меҳнаткашларининг фидокорона меҳнати ва юксак маҳорати, район партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари, совет органлари ва қишлоқ хўжалик органлари катта ташкилотчилик ва сиёсий иш олиб борганликлари натижасидир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қатъий ишонч билдирадиларки, район меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленумининг қарорларига ҳамда КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, 1975 йил ҳосили учун барча ишларни ўз вақтида, юқори сифатли қилиб бажарадилар, қишлоқ хўжалигининг ҳамма соҳаларини янада ривожлантиришни таъминлайдилар ва КПСС XXIV съездининг қарорларини амалга оширилишига муносиб ҳисса қўшадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ — ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ.

Якунловчи йил ва умуман тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун мусобақада ёшлар ҳам фаол иштирок этмоқдалар. Тошкентдаги экскаватор заводида ҳам бундай серғайрат ёшлар сафи кенгайиб бормоқда. Суратларда: 2-механика цехи мусобақаси ғолибларидан токарь Н. Абдурасулов (юқорида), ускуналарни ҳамиша соз сақлашда намуна кўрсатиб меҳнат қилаётган слесарь В. Борисов ва технолог С. Салимулин.

В. Таран фотоси.

ПАРТИЯ КОМИТЕТЛАРИ СЕКРЕТАРЛАРИНИНГ СЕМИНАРИ

3 февраль куни Тошкентда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан чақирилган шаҳар ва район партия комитетлари секретарларининг семинари ўз ишини бошлади. Семинарни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов очди.

Семинар планида КПСС XXIV съезди ва партия Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми қарорлари асосида партиявий раҳбарлик услубини ва методларини такомиллаштиришга доир бир қанча масалалар бор. Семинар иштирокчилари илғор ишлаб чиқариш коллективларида олиб борилган ташкилотчилик ва сиёсий иш тажрибалари билан танишадилар.

Семинар уч кун давом этади.

(ЎзТАГ).

ХОТИН-ҚИЗЛАР ХАЛҚАРО ЙИЛИНИ ЎТКАЗУВЧИ РЕСПУБЛИКА КОМИССИЯСИДА

3 февраль куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров раислигида СССРда хотин-қизлар халқаро йилини ўтказувчи республика комиссиясининг мажлиси бўлди.

Мажлис қатнашчилари БМТ Бош ассамблеясининг XXVII сессияси эълон қилган хотин-қизлар халқаро йили доирасида республикада амалга ошириш мўлжалланган тадбирлар планини муҳокама қилдилар ва асосан маъқулладилар. Белгиланган тадбирлар орасида барча совет хотин-қизлари, хусусан ўзбек хотин-қизлари тақдирида рўй берган жуда катта ўзгаришларни ёрқин акс эттириш учун тантанали мажлис ва кечалар, илмий конференциялар ўтказиш ва тематик виставкалар ташкил қилиш, китоб ва брошюралар нашр этиш, спектакль ва кинофильмлар кўрсатиш, лекциялар ва конкурслар уюштириш кўзда тутилади. Чет мамлакатларнинг жамоатчилигини хотин-қизлар масаласини ҳал қилиш борасида Ўзбекистон эришган ютуқлар билан таништириш соҳасида кўп иш қилиниши керак.

Хотин-қизларнинг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлигини янада юқори кўтариш, уларни тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун умумхалқ социалистик мусобақасига кенг жалб этиш республикада халқаро хотин-қизлар йилини ўтказишнинг энг муҳим вазифаларидан биридир.

Мажлисда сўзга чиққан нотиқлар Ўзбекистон жамоатчилиги хотин-қизлар халқаро йилининг мақсад ва вазифаларини астойдил қўллаб-қувватлаётганлиги тўғрисида гапириб, белгиланган тадбирларни амалга оширишда кўпгина давлат ва жамоат ташкилотлари, ижодий союзлар, матбуот, телевидение ва радиоэшиттиришнинг актив иштирок этишини кўзда тутувчи амалий таклифларни киритдилар.

Мажлисда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Р. Ҳ. Абдуллаева иштирок этди. (ЎзТАГ).

А. А. ГРОМИКОНИНГ СУРИЯДА БЎЛИШИ

ДАМАШҚ, 3 февраль. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико СССРнинг Сурияда̇ги элчихонасида Сурия Коммунистик партияси раҳбарлари билан учрашди.

КПСС билан Сурия Коммунистик партияси ўртасидаги муносабатлар учун хос бўлган самимият ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган дўстона суҳбатда Сурия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Холид Бағдаш, Марказий Комитет Бош секретарининг ўринбосари Юсуф Файсал, Сурия Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Иброҳим Бакрий, Морис Салибий, Зоҳир Абдул Самад, Умар Сибоний, Ҳолид Хаммомий, Раму Шейху, Мурод Юсуф, шунингдек СССРнинг Сурия Араб Республикасидаги элчиси Н. А. Муҳиддинов иштирок этди.

* * *

ДАМАШҚ, 3 февраль. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико бу ерда Араб Социалистик Уйғониш партияси раҳбарлигининг аъзоси, Сурия Араб Республикаси министрлар кенгашининг раиси Маҳмуд ал-Айюбий билан учрашди.

Бўлиб ўтган суҳбат чоғида СССР билан САР ўртасидаги икки томонлама муносабатлар масалалари муҳокама қилинди.

Бугун бу ерда Совет—Сурия ҳужжатлари имзоланди. СССР билан САР ўртасидаги иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик тўғрисидаги битимни, соғлиқни сақлаш ва медицина фани соҳасида ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги ҳукуматлараро битимни СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан САР бош министрининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри А. Ҳ. Ҳаддам имзоладилар.

Совет—Сурия ҳужжатларини имзолагандан кейин А. А. Громико билан А. Ҳ. Ҳаддамнинг якунловчи суҳбати бўлиб ўтди.

Сурия Араб Республикасига қилган дўстона визити тугагандан кейин бугун А. А. Громико Дамашқдан жўнаб кетди. Аэродромда уни бош министр ўринбосари ва ташқи ишлар министри А. Ҳ. Ҳаддам ва Суриянинг бошқа расмий кишилари, шунингдек СССРнинг САРдаги элчиси Н. А. Муҳитдинов кузатиб қолдилар.

«САЛЮТ—4»: ТАДҚИҚОТ ДАВОМ ЭТМОҚДА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 3 февраль. (ТАСС). А. Губарев ва Г. Гречконинг «Салют-4» орбитал илмий станцияси бортида бугун Москва вақти билан соат 8 дан 45 минут ўтганида 24-иш куни бошланди. Иш куни программаси асосан медицина экспериментларидан иборат.

Станциянинг борт системалари яхши ишламоқда. Губарев ва Гречко ўртоқларнинг соғлиги ва кайфияти яхши. «Салют-4» станцияси бортидаги тадқиқотлар давом этмоқда.

ҲИНДИСТОН КОММУНИСТЛАРИНИНГ ҚАТЪИЙ ҚАРОРИ

ВИЖАЯВАДА, 3 февраль. (ТАСС махсус мухбирлари). Бугун бу ерда Ҳиндистон Коммунистик партиясининг X съезди ўз ишини тамомлади. Съездда мамлакатнинг ҳамма штатлари ва иттифоқ территорияларидан 1.500 дан ортиқ делегат қатнашди. Ҳиндистон коммунистлари ва Вижаявада аҳолиси КПСС делегациясини, шунингдек ўттиздан ортиқ қардош коммунистик ва ишчи партияларининг вакилларини самимий кутиб олдилар.

Съезднинг якунловчи мажлисида делегатлар асосий партиявий ҳужжатларни якдиллик билан маъқулладилар ва Ҳиндистон Коммунистик партиясининг янги раҳбар органларини — миллий кенгаш ва марказий контроль комиссиясини сайладилар.

Съезд ёпилганидан кейин шаҳарнинг марказий районида оммавий намойиш бўлди. Бу намойишда Андхра-Прадеш штати меҳнаткашларидан 300 мингдан ортиқ киши қатнашди. Намойиш тинчлик, демократия ва социал тараққиёт учун, Ҳиндистон меҳнат аҳлининг манфаатларини кўзлаб демократикислоҳотларни амалга ошириш учун кураш шиорлари остида ўтди. Митингда Ш. А. Данге, Ч. Ражешвара Рао ва Ҳиндистон Коммунистик партиясининг бошқа раҳбарлари сўзга чиқдилар. КПСС делегациясининг бошлиғи — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов митингда сўзлаган табрик нутқида совет коммунистларининг ва совет халқининг Ҳиндистон Коммунистик партиясига ва дўст ҳинд халқига қардошларча саломини топширди.

А. АРХИПОВ,
В. МАТЯШ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашдаги хизматлари ва самарали илмий-педагогик фаолияти учун Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номли тил ва адабиёт институти сектор мудири Зокир Маъруфович **Маъруфовга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада вокал санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи ашула ва рақс ансамбли хорининг солисти Петр Семёнович **Станиславовга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ёш авлодга таълим бериш ва уни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасида кўп йиллар самарали ишлаганлиги учун Тошкент шаҳридаги 50-мактаб директори Василий Фиофилович **Ермолаевни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТАСИ, ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ, РАДИОСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН СТАНДАРТЛАР БОШҚАРМАСИНИНГ ҲАМКОРЛИКДАГИ

РЕСПУБЛИКА СИФАТ КЎРИГИ

МАҲСУЛОТ ВА МАСЪУЛИЯТ

Маҳсулот сифати энг муҳим кўрсаткич бўлиб, у ҳар бир корхона коллективи ишининг ёрқин кўзгуси ҳисобланади. Коллективда ким қандай меҳнат қилаётгани тайёрлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатида бутунлигича намоён бўлади. Эндиликда ишлаб чиқаришнинг миқдорий омиллари билан бир қаторда сифатий омиллари ҳам алоҳида ҳисобга олинмоқда. Бу ҳар бир коллективдан юқори сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқариш масъулиятини тинмай оширишни талаб этади.

Шу муносабат билан «Совет Ўзбекистони» газетаси, Ўзбекистон телевидениеси ва радиоси республика Стандартлар бошқармаси билан ҳамкорликда республика сифат кўригини ўтказишга қарор қилдилар. Республика сифат кўригини ўтказишдан мақсад: ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар сифатини ошириш масалаларига коллективлар эътиборини жалб қилишдан, нуқул юқори сифатли маҳсулот тайёрлашга эришаётган коллективларнинг энг яхши тажрибаларини ёйишдан, айрим корхоналарда сифатсиз маҳсулот тайёрланаётганлигининг сабабларини очиб ташлашдан, хўжалик органлари, партия, совет, касаба союз ташкилотларининг сифат кўрсаткичларини яхшилашдаги масъулиятини оширишдан иборат.

Бугунги харидорнинг диди баланд, талаби катта. Бугунги харидор «ўнни кўриб, бирини олиш» имкониятларига эга. Бунинг учун унинг пули етарли, танлаб оламан деган нарсаси бугун бўлмаса, эртага топилади. Корхона ва ташкилотлар, колхоз ва совхозлар ҳам маблағни бекорга сарфламайди. Юқори унум билан ишлайдиган, унча-мунчага бузилмайдиган машина-ускуналарни танлаб олишади.

Кўп тармоқли саноатимиз ана шу талабларга яраша иш тутмоғи, аҳолининг чиройли кийим-кечакларга, маданий-маиший буюмларга ва бошқа нарсаларга бўлган эҳтиёжини қондириш йўлини тутиб, сифат кўрсаткичларини ҳамиша яхшилаб бориши лозимлигини кундалик ҳаётнинг ўзи тақозо этяпти. Зотан, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатида мана бундай деб таъкидланиши бежиз эмас: «Ҳозирги босқичда мамлакат иқтисодий ўсишининг миқдорий кўрсаткичлари билан бирга сифат кўрсаткичлари тобора кўпроқ олдинги ўринга чиқариб қўйилмоқда. Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, унинг ютукларини, меҳнат, ишлаб чиқариш ва бошқаришни ташкил этишнинг илғор методларини жорий қилиш, корхоналарни реконструкциялаш ва техника билан қайта қуроллантиришни планли равишда амалга ошириш, маҳсулотнинг юксак сифати учун оммавий ҳаракатни ривожлантириш — ҳозирги кунларимизнинг энг муҳим талабидир. Сифат учун, самарадорликни ошириш учун кураш фаолиятимизнинг ҳамма соҳаларини ўз ичига олиши керак».

Ҳа, сифат учун кураш фаолиятимизнинг ҳамма соҳаларини ўз ичига олиши керак! Барча совет кишилари сингари республикамиз меҳнаткашлари ҳам КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун астойдил курашиб, экономикани бутун чоралар билан ривожлантириш тадбирларини кўраётирлар. Ижодий меҳнат, маҳсулот сифатини ошириш учун кураш масъулияти ажойиб натижалар беряпти. Шу ўринда айрим рақамларни қиёслаб кўриш жоиз. Агар 1970 йилда Ўзбекистон саноати ишлаб чиқарган маҳсулотларнинг 16 таси давлат аттестациясидан ўтиб, Сифат белгиси билан ишлаб чиқарилган бўлса, 1972 йили шундай белги билан тайёрлангани 47 хилга етди. Кейинги йилларда сифат кўрсаткичларини такомиллаштириш билан боғлиқ қатор муҳим тадбирлар кўрилгани натижасида ишлаб чиқаришнинг техникавий даражаси ортди. Ўтган йили тағин 198 хил маҳсулотга давлат Сифат белгиси берилди.

Эндиликда республикада энг аъло сифатли, сара деб ҳисобланган халқ истеъмол буюмлари, машина-ускуналар сони кўпайди. Бугунги кунда 364 хил саноат маҳсулоти давлат Сифат белгиси билан тайёрланмоқда. Бу ишчилар синфининг сифат учун дадил юриш бошлаганлиги ифодаси.

Лекин жойлардаги кузатишлар, суҳбатлар, корхоналарда бўлганимизда олган таассуротларимиз сифат кўрсаткичларини яхшилаб бориш учун имкониятлардан мукаммал фойдаланилмаётганлиги, резервлар тўла ишга солинмаётганлигини тасдиқлайди. Баъзи корхоналарда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш учун берилиб кетиб, маҳсулот сифатига путур етказиляпти. Айниқса, ойнинг учинчи ўн кунлигида айрим цех ва участкаларнинг раҳбарлари ой бошидаги хотиржамликнинг ўрнини қоплаш ниятида «ҳа бўлҳа бўл»га зўр берадилар. Оқибатда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ортади-ю, сифатдан путур кетади. Баъзан сифатли маҳсулот тайёрлаш йўлга қўйилиши билан «иш битди, ҳамма нарса ўзича кетаверади» деган кайфият пайдо бўлиб, яна қайтиб ўша участкадаги аҳвол назоратга олинмайди. Бундай ҳол ҳам маҳсулот сифатининг пасайиб кетишига сабаб бўлади.

Тошкентдаги тўқимачилик машинасозлиги заводи — республикадаги етакчи корхоналардан бири. Завод коллективининг меҳнати муносиб тақдирланиб келмоқда. Корхона ўз вақтида Ленин ордени ва Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган. Ўтган йили заводнинг энг яхши маҳсулотлари аттестацияга тақдим қилинганда улардан уч хил машина давлат Сифат белгиси билан ишлаб чиқаришга тавсия этилди. Бир вақтнинг ўзида тўрт жараённи адо эта оладиган бундай машиналарнинг харидорлари кўпайиб боряпти. Мамлакатимиз тўқимачилик саноатигина эмас, «Таштекстильмаш» машиналарига жаҳоннинг 16 мамлакатидан ҳам буюртмалар келиб турибди.

— Бу ишонч бизга катта масъулият юклайди,— дейди завод йиғув цехидаги суҳбатда катта технолог В. Худияров. — Бизнинг коллективимиз юксак унум билан ишлайдиган тўқимачилик машиналарини кўплаб ишлаб чиқариш чораларини кўряпти. Бунинг учун ишчиларнинг малакасини ошириб боришга алоҳида аҳамият беряпмиз. Асосий таянчимиз ёшлар. Техникани тараққий эттириб боришга иштиёқманд ёшлар цехдаги умумий ишчиларнинг 60 процентини ташкил этади. Тажрибали ишчиларнинг ёш ишчиларга оталик ёрдамини уюштириш маҳсулот сифатини кўтаришимизда муҳим омил бўляпти. Йиғувчи слесарь Абдусамад Обидов сингари ишчиларимиз билан фахрланамиз. У янгиликка ташна, техника тараққиёти учун жонкуяр. Яқинда унинг яна бир таклифи ишлаб чиқаришга жорий этилди. Тўқимачилик машиналаридан бирининг 106-деталини соддалаштириш ҳақидаги рационализаторлик таклифининг ўзи 500 сўм иқтисодий тежам бермоқда.

Маҳсулот сифатини оширишга алоҳида эътибор бераётган бундай корхоналар сафи кенгайиб боряпти. Янгийўл пойафзал фабрикаси коллективининг ишлари бунга мисол бўла олади. Корхона бош инженери Рўзали Мамадалиевнинг таъкидлашича, фабрика ҳозир давлат Сифат белгиси билан болалар пойафзалларидан 8 хилини ишлаб чиқаряпти. Бу йил шундай белги билан яна 7 хил маҳсулот тайёрлаш ўзлаштирилади. Корхонанинг 5-цехи сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришда айниқса қувончли натижаларга эришмоқда. Иш жойлари тоза ва озода. Пойафзалчилар оқ халат кийиб олишган. Улар нуқул юқори сифатли маҳсулот тайёрлашга муваффақ бўлишяпти. Бу ердаги мутахассисларнинг айтишича, маҳсулот сифатини ошириш учун қўшимча маблағлар сарфлаш шарт эмас, мавжуд ускуналар қувватидан ўринли фойдаланиб, масъулият билан меҳнат қилиш сифат кўрсаткичларини ошириб боришнинг асосий омилидир.

Андижонда қизиқ воқеага дуч келинди. Область стандартлар бошқармаси ходимлари расмийлаштирган ҳужжатда «Коммунар» заводида тайёрлаётган уч хил вентиляторга илгари давлат Сифат белгиси берилгани ва стандартлар талабига жавоб бермагани учун бундай вентиляторларни давлат Сифат белгиси билан чиқариш тақиқланганлиги таъкидланган. Заводнинг директори В. Живлюк ва бош инженери Г. Сильничий ўртоқлардан бунинг сабаби суриштирилганда, улар лаборатория ... деган мазмунда мулоҳазалар билдиришди:

— «Коммунар» заводи коллективи 1974 йилда уч хил вентиляторга давлат Сифат белгиси олиш учун ҳаракат қилишини, деган эди. Бироқ, мақсадга эришилмади. Бунга автомат линия битмагани, зарур техника етказиб берилмагани ва ўрнатилмагани, технология-конструкторлик ҳужжатлари тайёр эмаслиги ва бошқа етишмовчиликлар сабаб бўлди. Завод коллективи бу йил уч хил вентиляторга давлат Сифат белгиси олиш учун курашни ... юборди.

Қайси бирига ишониш керак? Сифат кўрсаткичлари ... Сифат белгиси ... ёки ... давлат ... деган ...

Шуни айтиш керак, маҳсулотлар сифатини яхшилаш соҳасида ҳали кўп иш қилиниши лозим. Аҳолига ҳар куни керак бўладиган озиқ-овқат маҳсулотлари, кийим-кечаклар, мебеллар, газлама ва бошқа буюмларнинг айримлари давлат стандартлари талабига жавоб бермаётгани сир эмас. Бу ҳақдаги шикоят ва мулоҳазалар ўз ўрнида. Республика саноати жаҳондаги етти иқлимга машҳур ва манзур маҳсулотлар тайёрлаб чиқараётганини фахр билан таъкидлаган ҳолда, айрим министрликлар қарамоғидаги корхоналарда давлат Сифат белгиси билан маҳсулот тайёрлашни йўлга қўйиш каби шарафли ишга бефарқ қараётганлигини ҳам айтиш керак.

Ўтган йилги якунлар ҳисоб-китоб қилиб бўлинди. Қатор корхоналар коллективлари сифат кўрсаткичларини яхшилаш учун жон куйдириб меҳнат қилдилар. Бироқ... Давлат Сифат белгиси олиш учун тақдим қилинган маҳсулотлар нисбатан оз бўлди. Ўзбекистон Стандартлар бошқармасидаги ҳужжатларнинг далолат беришича, айрим маҳсулотларга берилган Сифат белгиси олиб ташланган. Ҳозир енгил саноат корхоналарида 109 хил, электр техника саноати корхоналарида 47 хил маҳсулот аъло сифатли ҳисобланиб, давлат Сифат белгиси қўйиб чиқарилаяпти-ю, металлургия, бинокорлик саноат корхоналарида бирон хил маҳсулот ҳам бундай фахрли белги билан тайёрланмаётганини нима деб баҳолаш керак? Ёки қишлоқ хўжалиги машинасозлиги, мебелчилик корхоналарини олайлик. Бу тармоқларда атиги бир хилдан маҳсулот давлат Сифат белгиси билан тайёрланяпти.

Маҳсулот сифати учун кураш биринчи галдаги вазифалар даражасига кўтарилиши лозим. Маҳсулот сифатига эътибор экономиканинг гуркираб ривожланишига, халқ фаровонлигини оширишга эътибор демакдир. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Молдавияда сўзлаган нутқида таъкидлаганидек: «Ўнинчи беш йиллик қандай бўлиши керак? Иқтисодий сиёсатимизнинг умумий йўналишларига асосланиб, шуни айтиш мумкинки, бу — аввало, сифат беш йиллиги бўлади. Халқ фаровонлигини янада ошириш йўлидаги самарадорлик беш йиллиги бўлади». Бу вазифани тўла адо этиш учун якунловчи йилда мустаҳкам замин яратилиши зарур.

Ж. ХОЛҚОСИМОВ,
Й. МАНСУРОВ,
М. САИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» газетаси, республика телевидениеси ва радиосининг махсус мухбирлари.

И. ГАЗИЗОВ,
республика Стандартлар бошқармасининг ходими.

Бу материални бугун телевидение орқали биринчи программада соат 19.15 да кўришингиз ва радио орқали соат 12.10 да эшитишингиз мумкин.

Янгиқўрғон районидаги «Ленинизм» совхозининг деҳқонлари тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида сабзавотдан мўл ҳосил етиштиришга аҳд қилдилар. Айни шу кунларда хўжаликда кўкламги экиш мавсумига қизғин ҳозирлик кўрилмоқда. Шу мақсадда деҳқонлар экин майдонларини маҳаллий ва минерал ўғитларга обдон тўйдирмоқдалар. Суратда: ВЛКСМ аъзоси, социалистик мусобақа пешқадами тракторчи Ҳабибулла Йўлдошев далага ўғит ташимоқда.

Ш. Османов фотоси.

ПАРТИЯ АХБОРОТИ

НАМАНГАН ОБЛАСТИ

ТАРҒИБОТЧИЛАР МАКТАБИ

Меҳнаткашлар оммасини мамлакатимизда рўй бераётган янги воқеалар, Коммунистик партиямизнинг совет халқи турмуш фаровонлигини янада яхшилаш юзасидан амалга ошираётган ишлари ҳамда олам янгиликларидан хабардор қилиб бориш муҳим сиёсий аҳамиятга эгадир. Наманган район партия комитети идеология ходимларининг бу соҳадаги билим ва тажрибасини, кишилар билан иш олиб бориш маҳоратини тинмай оширмоқда. Район партия комитети қошида ташкил қилинган агитаторлар ва сиёсий ахборотчилар мактаби фаолияти тобора кучайтирилмоқда. Яқинда ўтказилган машғулотда агитатор ва сиёсий ахборотчилар «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг халқаро аҳамияти», «КПСС XXIV съезди ва партия ташкилотларининг оммавий-сиёсий соҳадаги фаолиятини янада такомиллаштириш вазифалари», «КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми ва унинг мамлакатимиз ишлаб чиқариш кучларини ривожлантиришдаги роли» мавзуларида лекция ва докладлар эшитдилар. Машғулот охирида ўзаро тажриба алмашуви бўлди. Агитаторлар КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати ҳамда КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми қарорларини кенг пропаганда қилиш юзасидан олиб бораётган ишлари тўғрисида гапириб бердилар.

ЁШ КОММУНИСТЛАРГА ЁРДАМ

Коммунист меҳнатда ҳам, шахсий ҳаёти ва жамоат ишларида ҳам бошқаларга намуна бўлиши керак. Партия ташкилотининг кучи уларнинг ташаббускорлиги, ғоявийлиги ва интизомлилигидадир. Уйчи районидаги Калинин номли колхоз партия комитети ёш коммунистларда ана шу хислатларни тўла шакллантириш учун ташкилий-тарбиявий ишларнинг турли усул ва услубларидан самарали фойдаланмоқда. Партия ҳужжатларини алмаштириш даврида тўпланган бой тажриба бу соҳада айниқса қўл келяпти. Бошланғич партия ташкилоти қошида ташкил этилган ташкилий-партиявий ишлар кабинети ёш коммунистларнинг тез-тез тўпланадиган севимли жойи бўлиб қолди. Бу ерда «Ёш коммунистлар бурчаги» ташкил қилинган. Бурчакда ёш коммунистларнинг ғоявий-сиёсий билимини оширишга ёрдам берадиган турли сиёсий адабиётлар қўйилган. Ёш коммунистларга тажриба ўргатиш яхши йўлга қўйилди. Бошланғич партия ташкилоти вақти-вақти билан кекса коммунистларнинг бу соҳадаги ишлари тўғрисидаги ҳисоботларини эшитмоқда. Булар эса ўз навбатида ёш коммунистларнинг ташаббускорлиги ва активлигини оширишда муҳим роль ўйнамоқда.

ИШБОШИЛАР

Коммунистлардан М. Фомин ва М. Жакбаров бошчилик қилаётган комплекс қурилиш бригадалари Норин районидаги 34-колхозлараро механизациялашган кўчма колоннада пешқадамлик қилмоқда. Қурилиш суръати ва сифатида юқори кўрсаткичларга эришганликлари учун бригада аъзолари ярим йилдан бери кўчма колоннанинг кўчма Қизил байроғини қўлда сақлаб келмоқдалар. М. Фомин ва М. Жакбаров ёшларнинг меҳрибон ва ғамхўр устозидир. Улар шу пайтгача ўнлаб қишлоқ ёшларига бинокорлик касбини ўргатишди. Бригаданинг Ҳ. Қўчқоров, Т. Мустафоқулов, А. Эрназаров, Т. Жўраев сингари аъзолари эндиликда ўз устозлари билан мусобақалашиб ишламоқдалар. Коммунист М. Фомин ва М. Жакбаров янги йилда янги ташаббус билан чиқди. Бригада аъзолари биноларни фақат аъло сифат билан топширишга қарор қилдилар.

ПАХТАКОРЛАРНИНГ МАРРАЛАРИ

УРГАНЧ. Бу ерда Хонқа районидаги Охунбобоев номли колхоз клубида Хоразм области қишлоқ хўжалиги ходимларининг кенгаши бўлди. Область ижроия комитетининг раиси Р. Эшчонов ўтган қишлоқ хўжалиги йилининг якунлари ва қишлоқ меҳнатчиларининг 1975 йилги вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Кенгашда сўзга чиққан нотиқлар Хоразм пахтакорлари КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига амалий иш билан жавоб беришга қатъий аҳд қилганликларини таъкидладилар. Область қишлоқ хўжалиги меҳнатчиларининг беш йиллик якунловчи йилига мажбуриятлари қабул қилинди.

Кенгаш ишида хоразмликлар билан мусобақадош Қорақалпоғистон АССР ва Туркманистоннинг Тошовуз области деҳқонлари делегациялари иштирок этишди.

БУХОРО. Бу ерда Бухоро область қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгаши бўлди. Кенгаш қатнашчилари 1974 йилги иш якунлари ва беш йилликнинг якунловчи йилидаги вазифалар тўғрисида область партия комитетининг секретари Д. С. Ёдгоровнинг докладини муҳокама қилдилар.

Бухоро области деҳқонлари ва чорвадорларининг 1975 йилги социалистик мажбурияти қабул қилинди.

Кенгаш ишида бухороликлар билан мусобақадош Самарқанд области деҳқонларининг вакиллари иштирок этдилар. (ЎзТАГ).

ЮКСАК МУКОФОТ

ПАРИЖ, 3 февраль. (ТАСС). Бу ерда тантанали вазиятда «Франция—СССР» жамиятига Халқлар дўстлиги орденини топшириш маросими ўтказилди. «Франция — СССР» жамияти Франция ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасида дўстлик ҳамда ҳамкорликни ривожлантириш ва мустаҳкамлашга қўшган катта ҳиссаси учун ва жамият ташкил топган кунга 30 йил тўлганлиги муносабати билан СССР Олий Совети Президиуми томонидан мукофотланган эди.

Тантанали кечада чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа совет жамиятлари иттифоқи делегациясининг бошлиғи, СССР маориф министри М. А. Прокофьев юксак мукофотни топширди. У «Франция — СССР» жамиятининг ижрочи президенти Г. Дессонга ана шу шонли сана муносабати билан КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг табрикномасини топширди.

Г. Дессон юксак мукофот учун СССР Олий Совети президиумига, Совет ҳукуматига самимий ташаккур айтди. У француз жамоатчилиги, француз жамиятининг турли табақалари, турли сиёсий эътиқод ва динга мансуб кишилар Франция ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги дўстликни янада мустаҳкамлашга жуда катта аҳамият бермоқдалар, деб таъкидлади.

Кечада «Франция — СССР» жамияти президент кенгашининг аъзолари, Франция Коммунистик партияси Сиёсий бюросининг аъзоси, Франция Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Леруа, Франциянинг СССРдаги собиқ элчиси М. Дежан, собиқ министр Л. Амон, шунингдек СССРнинг космонавт учувчиси, икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони авиация генерал-майори Г. Т. Береговой ҳозир бўлдилар.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

А. А. ГРОМИКОНИНГ ДАМАШҚҚА ВИЗИТИ

ДАМАШҚ, (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико дўстлик визити билан 1 февралда бу ерга келди.

А. А. Громико Дамашққа келгач, бундай деди: «Биз қардош Сурия Араб Республикасига дўстлик визити билан келдик.

Сурия Араб Республикасининг раҳбарлари билан бизнинг учрашув ва суҳбатларимиз иккала томонни қизиқтираётган кўпгина масалалар хусусида мунтазам ва самарали мулоқот тусини олди. Бу масалалар орасида аввало Яқин Шарқдаги аҳволни бартараф этиш, Яқин Шарқда мустаҳкам тинчлик ўрнатиш проблемасини тилга олмоқ керак.

Совет Иттифоқининг араб халқлари одилона ишига нисбатан тутаётган принципиал ва изчил сиёсати ўзгармай қолишини яна бир бор таъкидлаб ўтмоқчиман.

Совет Иттифоқи Исроил қўшинларини 1967 йилда улар оккупация қилиб олган ҳамма араб ерларидан олиб чиқиб кетишни, фаластинлик араб халқининг қонуний миллий ҳуқуқлари ҳимоя қилинишини, Яқин Шарқдаги аҳволни бартараф этиш проблемаларининг жамики комплексини муҳокама қилмоқ учун Яқин Шарққа бағишланган Женева сулҳ конференциясининг иши тезроқ қайта бошланишини талаб қилмоқда.

Биз миллий мустақилликни мустаҳкамлаш учун, иқтисодий мустақиллик ва социал тараққиёт учун империализмга қарши мардона кураш олиб бораётган араб халқларини қатъий ва изчил қўллаб-қувватлаймиз.

Биз Сурия раҳбарлари билан бўладиган учрашув ва суҳбатлар Совет Иттифоқи билан Сурия ўртасидаги дўстона алоқаларни ва ҳар томонлама ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга, шунингдек Яқин Шарқдаги барча халқлар ва мамлакатлар учун одилона тинчлик ўрнатиш ишида олға силжишга ёрдам беришига аминмиз.

Қулай фурсатдан фойдаланиб, Суриянинг меҳмондўст пойтахти — Дамашқ аҳолисига энг яхши тилаклар изҳор этмоқчиман».

Дамашқ аэропортида А. А. Громикони Араб Социалистик Уйғониш партияси раҳбарлигининг аъзоси, Сурия Араб Республикаси бош министрининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри Абдил Ҳалим Ҳаддам ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар орасида СССРнинг Сурия Араб Республикасидаги элчиси Н. А. Муҳиддинов, социалистик мамлакатларнинг Дамашқдаги элчилари ҳам бор эди.

ХАЛҚАРО ОБЗОР

ПОРТУГАЛИЯ: МАСЪУЛИЯТЛИ БОСҚИЧ

Португалия Компартияси Марказий Комитетининг яқиндагина тамом бўлган пленуми мамлакатдаги ҳозирги вазиятга шундай баҳо берди: «Португалиядаги демократик революция ҳозирги вақтда ҳал қилувчи роль ўйнай оладиган пайтни бошидан кечирмоқда».

Португалияда фашист режими ағдариб ташланганидан буён тўққиз ойдан сал кўпроқ вақт ўтди. Ана шу қисқа вақт ичида мамлакатни демократик асосда янгилаш жараёни олға қараб катта қадам қўйди. Лекин шундай бўлса ҳам аҳвол мушкуллигича қолмоқда. Хусусан жойларда давлат аппаратини фашист унсурлардан тозалаш иши охиригача етказилган эмас. Экономикадаги асосий мавқелар ҳануз йирик капиталистлар ва помешчикларнинг қўлида қолиб келмоқда. Ана шу капиталистлар ва помешчиклар очиқдан-очиқ саботаж қилиб, иқтисодий қийинчиликларни ва мамлакатда бош-бошдоқлик вазиятини вужудга келтиришга интилмоқдалар. НАТОдаги муайян доиралар (Португалия НАТОда аъзо бўлиб қолмоқда) кейинги вақтларда Португалияга сиёсий ва иқтисодий тазйиқни кучайтирдилар, янги демократик режимга қарши туҳмат кампаниясини авж олдирдилар.

Сохта революцион «сўл» гуруҳларнинг иғвогарлик ҳаракатлари бундай вазиятда реакцияга жуда қўл келади. Яқинда улар Порту шаҳрида ўнг социал-демократик марказ партиясининг съезди очилган вақтда жиддий тартибсизликларни вужудга келтиришга муваффақ бўлдилар. Ўнг кучлар билан «сўл» унсурлар бир-бири билан иноқлашиб кетди.

Ниҳоят, реакция янги режимга путур етказиш учун баъзи масалалар юзасидан ҳукумат коалициясида рўй берган келишмовчиликлардан ҳам фойдаланмоқда. Бунда гап аввало, бирлашган касаба союз марказини тузишни кўзда тутган қонун лойиҳаси тўғрисида бораётир. Бу — Португалия шароитида касаба союзларининг ташкилий тузилиши тўғрисидаги масалани ҳал этишнинг бирдан-бир тўғри йўлидир. Масалани бошқача йўллар билан ҳал этиш ишчилар синфининг сафларини бузиб юборар эди. Аммо, қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш жараёнида муваққат ҳукумат составига кирган ва бу ҳукуматни қўллаб-қувватлаётган партиялар ўртасида келишмовчиликлар рўй берди. Коммунистлар, сўл социалистлар ва бошқа тараққийпарвар сиёсий ташкилотлар, шунингдек қуролли кучлар ҳаракати ана шу қонун лойиҳасини қўллаб-қувватладилар. Аммо, Социалистик партия ва «халқ демократлари» (марказчилар) лойиҳага қарши чиқдилар. Социалистлар қонун лойиҳаси қабул қилинган тақдирда ҳатто ҳукумат составидан чиқиб кетамиз, деб таҳдид қилдилар, лекин омма уларнинг ўнг томонга бурилишини маъқулламаётганлигини ҳис этганларидан кейин тез орада ўзларини ўнглаб олдилар.

Ана шу ғоят мураккаб шароитда халқнинг қуролли кучлар билан ҳаракати ўз таъсирини яна бир марта намойиш қилди. Компартиянинг матонатли ва принципиал позицияси ана шу иттифоқни мустаҳкамлашда ҳал қилувчи роль ўйнади. Реакцион кучлар компартияга қарши туҳмат кампаниясини авж олдириб юбордилар ва коммунистларни таъсис мажлисига ўтказиладиган сайловга халақит бериш, ҳокимиятни қўлга олиш учун уринишда ва бошқа ишларда айбладилар.

Январь ойининг охирида рўй берган воқеалар халқ оммаси демократик ғалабаларни ҳушёрлик билан қўриқлаётганлигини кўрсатди. Фавқулодда иқтисодий тадбирлар программаси тез орада эълон қилиниши керак. Бу тадбирлар йирик капиталнинг манфаатларини чеклаб қўяди. Таъсис мажлисига ўтказиладиган сайлов ҳам яқинлашиб қолди. Бу мажлис мамлакатнинг янги конституциясини ишлаб чиқиш билан шуғулланиши керак. Португалия халқи мамлакатда янги демократик тузумни барпо этиш учун, чуқур социал ислоҳотларни амалга ошириш учун ҳали қаттиқ кураш олиб бориши керак.

АНГЛИЯ РЕФЕРЕНДУМ АРАФАСИДА

Лейбористлар ҳукумати яқинда шу йил ёз фаслида Англия Европа иқтисодий ҳамжамияти («Умумий бозор»)да аъзо бўлиб қолиши ёки ундан чиқиб кетиши тўғрисидаги масала юзасидан референдум ўтказилажагини эълон қилди.

Ана шу проблемани умумхалқ овозига қўйиш тўғрисида берилган ваъда ўтган йили ўтказилган парламент сайловида лейбористлар партиясининг асосий рўкачларидан бири бўлди. Партиянинг раҳбари Г. Вильсон ва унинг тарафдорлари шундай ваъда берганларида Англиянинг Европа иқтисодий ҳамжамиятида иштирок қилишидан жамоатчилик қаттиқ норози бўлганлигини эътиборга олган эдилар.

Маълумки, Европа иқтисодий ҳамжамияти 1957 йилда ташкил этилгандан кейин Англия кўп йиллар мобайнида тор доирадаги ана шу иқтисодий блокка аъзо бўлиб киришдан воз кечиб келди.

Аммо 1971 йилда консерваторлар ҳукумати Англиянинг 1973 йил 1 январдан бошлаб «Умумий бозор»га аъзо бўлиб кириши тўғрисидаги қонунни парламентда қабул қилдира олди ва бундан жуда кўп наф кўрамиз, деб ваъда берди.

Озиқ-овқат маҳсулотлари нархининг кескин суратда ошганлиги Англиянинг «Умумий бозор»га аъзо бўлиб кирганлигининг оддий инглиз учун берган бевосита ва энг сезиларли натижаси бўлди. Бунинг боиси шуки, «Умумий бозор»нинг қишлоқ хўжалиги соҳасидаги сиёсатига мувофиқ Англия ҳамдўстлик мамлакатларидан арзон озиқ-овқат маҳсулотларини сотиб олишдан аста-секин воз кечишга ва бу маҳсулотларни Европа иқтисодий ҳамжамиятида аъзо бўлган Ғарбий Европа мамлакатларидан юқори баҳода сотиб олишга мажбур бўлди. Айни вақтда мамлакатда бошқа молларнинг нархлари ҳам кескин суратда ошиб бормоқда, Англиянинг чет давлатларга қарзи кўпаймоқда. Ҳозирги вақтда «Умумий бозор»нинг бошқа аъзолари билан савдо-сотиқ қилишда Англиянинг дефицити 1972 йилдагига, яъни Англия Европа иқтисодий ҳамжамиятида аъзо бўлмаган даврдагига нисбатан ўн баравар ортди! Англия Европа иқтисодий ҳамжамияти бюджетига курби етмайдиган даражада кўп пул беришга мажбур бўлди. Англиянинг ана шу аъзолик бадалини камайтириш тўғрисида «Умумий бозор»даги шериклари билан олиб борган музокаралари шу вақтгача ҳеч қандай натижа бергани йўқ.

Буюк Британия Коммунистик партияси таъкидлаб ўтганидек, мамлакатнинг «Умумий бозор»даги иштироки унинг кескин иқтисодий проблемаларини тағин ҳам ғоят мушкуллаштиради, ишсизлик (биринчи квартал охиригача ишсизлар сони 1 миллион кишига етади), инфляцияни кучайтиради, савдо ва саноат соҳасидаги фаолиятни сусайтириб юборади.

Аммо Англиянинг Европа иқтисодий ҳамжамиятидаги иштирокининг оқибатлари меҳнаткашларнинг, шунингдек майда корхона эгаларининг (ҳозирги вақтда Англия судларида хонавайрон бўлган майда ва ўрта компанияларнинг тугатилишига доир жуда кўп ишлар қараб чиқилмоқда) зиммасига оғир юк бўлиб тушаётган бўлса, катта бизнес «Умумий бозор»да аъзо бўлишдан кўп фойда олмоқда. Масалан, «Ройял Датч Шелл» нефть концернининг урушдан кейинги даврда энг оғир йил бўлган 1974 йилда олган даромадлари уч баравар кўпайди, «Ллойд» банкининг фойдаси эса бундан аввалги йилдагига нисбатан 75 процент ортди.

Жуда улкан миллатлараро монополиялар ҳам Англиянинг «Умумий бозор»дан чиқиб кетишига йўл қўймаслик мақсадида унга кучли тазйиқ ўтказмоқдалар. Англия ташқи ишлар давлат министри Р. Хэттерсли бир қанча халқаро компаниялар Англия Европа иқтисодий ҳамжамиятидан чиқиб кетадиган бўлса, Англияда ўзларининг инвестицион программаларидан воз кечиш билан таҳдид қилаётганликларини тан олди. Ғарбий Европадаги энг йирик 500 монополиядан тахминан 150 тасининг штаб-квартираси Буюк Британия территориясида жойлашган. Англиянинг деярли бутун матбуоти Англиядаги монополияларнинг, шунингдек халқаро монополияларнинг қўлидадир. Жуда кўп пропагандистлари бўлган консерваторлар ва либераллар партиялари ана шу монополияларнинг манфаатларини ҳимоя қилмоқдалар. Ҳукмрон либераллар партияси раҳбарлари орасида ҳам Англиянинг Европа иқтисодий ҳамжамиятида қатнашувини ёқлаб чиқаётган кишилар оз эмас. Буларнинг ҳаммаси ёз фаслида ўтказиладиган референдум муносабати билан кураш ғоят кескин тус олажагини кўрсатади.

Е. ЕГОРОВ,
В. ГОНЧАРОВ,
(ТАСС).

КРАСНОЯРСК. Богучанский гидроэлектр станцияси Ангара ГЭСи насадида Иркутск, Братск, Усть-Илим станцияларидан кейинги тўртинчи нурхонаси бўлади. «Сибгидропроект» институтининг Богучанский экспедицияси ходимлари станция учун энг қулай Братск—Усть Илим автотрассаси ўтган жойни танлашди. Суратда: (чапдан) экспедициянинг техник геологи Л. Смирнова, пармаловчилар смена мастери Г. Фёдоров ва унинг ёрдамчиси Н. Куликов бўлажак иш жойини муҳокама қилишмоқда.

Ю. Бармин фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

Советлар мамлакатида

БИРИНЧИ МАҲСУЛОТ ОЛИНДИ

Гомель областидаги (Белоруссия ССР) Мозирь нефтни қайта ишлаш заводининг биринчи комплекси маҳсулот бера бошлади. Бу заводнинг қурилиши КПСС XXIV съезди Директиваларида кўзда тутилган эди.

Бу комплексга маҳсулот тайёрлайдиган турли технологик асбоб-ускуналар, насос станцияси, тозалаш иншооти ва бошқа объектлар киради.

Йирик ишлаб чиқариш линияларининг бир жойга жойлашуви туфайли пўлат трубалар учун кетадиган маблағ икки баробар камайди. Бундан ташқари янги комплексда олдингига нисбатан кам ишчи ишлайди. Меҳнат унумдорлиги эса икки баробар кўпаяди.

БАМ ҚУРИЛИШИГА

Горький шаҳридаги бир гуруҳ ёшлар Байкал—Амур темир йўл магистрали қурилишига жўнаб кетдилар. Улар бу ерда комсомол-ёшлар қурилиш отрядлари учун йиғма ва контейнер уйларни монтаж қилишади. БАМнинг Тинда-Беркакит участкасида қатор кўприк ва йўлларни барпо этишда ҳам горькийлик ёшлар иштирок этишади.

ЯНГИ КЎПРИК

Ғарбий Қозоғистондаги Солонка дарёси устидаги янги кўприк муддатидан уч ой илгари қуриб битказилди.

Шуни алоҳида айтиш керакки, кўприкнинг йиғма темир-бетон конструкциялари заводда тайёрланди. Ишчилар эса тайёр блок ва қисмларни қурилиш участкасидаёқ монтаж қилишди.

Янги кўприк икки йирик ғалла районлари — Теректин ва Бурлин орқали область марказларини боғлайди. Бу эса дала меҳнаткашлари учун қулайлик яратади. Дон элеваторларга янада тезроқ етказилади, минерал ўғитлар, қишлоқ хўжалик техникаси жадаллик билан объектларга олиб келинади.

ГИГАНТНИНГ ТУҒИЛИШИ

«Главсибтрубопроводстрой» трестининг механизациялашган отрядлари Самотрол — Куйбишев нефть йўли учун дастлабки қувурларни ётқиздилар. Бу фахрли иш А. Фролов етакчилигидаги илғор колонна аъзоларига топширилди.

Янги нефть йўли икки мингдан зиёд километрга чўзилиб кетади. Беш йилликнинг якунловчи йилида қурувчилар трубопроводнинг 300 километрлик бош қисмини муддатидан илгари — апрелда фойдаланишга топширишга қарор қилдилар.

КАТТА ҚУРИЛИШ БОШЛАНДИ

Чимкентда республикада биринчи шина заводи қурила бошлади. У резина-асбест заводига қўшилади. Шина заводи билан айни бир вақтда сажа ва ремонт заводлари, шундан кейин резина-техника ва асбест-техника буюмлар ишлаб чиқарувчи корхоналар, фойдаланилган шинадан каучук ажратиб олувчи ва уларни ремонт қилувчи корхоналар ишга туширилади.

90 гектардан кўпроқ майдонни эгаллайдиган бу комбинат энг замонавий технологик асбоб-ускуналар билан жиҳозланади ва Ўрта Осиё республикалари ҳамда Қозоғистоннинг автомашина, тракторларини «пойафзал» билан таъминлаб туради.

(ТАСС).

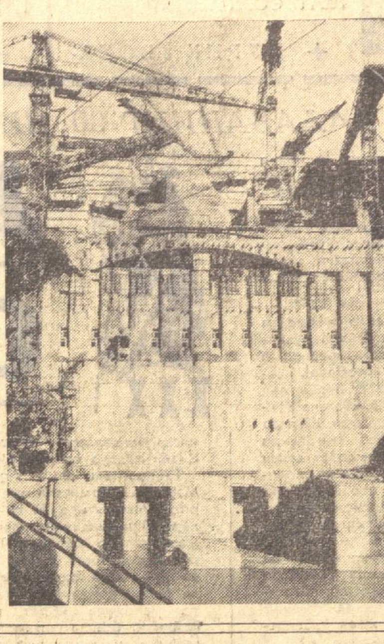

Қирғизистондаги Тўхтагул ГЭСида ҳар бири 300 минг киловатт кувватли дастлабки икки энергетика блоки ишга туширилди. Қолган икки агрегат ҳам якунловчи йилда монтаж қилинади ва ГЭС тўла қувват билан иш бера бошлайди. Суратда: Тўхтагул ГЭСи тўғони.

А. Кодиркулов фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ— АМАЛДА

КОМПЛЕКС ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДАН

Самарқанд областининг меҳнаткашлари беш йилликнинг белгиловчи босқичи — 1974 йилда она-Ватанга 530 минг тонна пахта етказиб бердилар, шундан 315 минг тоннаси машиналарда терилди. Дон, сут, гўшт, қоракўл тери, жун, тухум, сабзавот маҳсулотлари, мева тайёрлаш анча кўпайтирилди. Самарқандлик мардимайдонлар КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатини зўр қизиқиш билан муҳокама қилиб, пахта ва бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш юзасидан улкан режалар белгиламоқдалар.

«Комплекс тараққиёт йўлидан» рубрикаси остида берилаётган материалларнинг навбатдагиси Самарқанд областига бағишланади.

САФАРБАРЛИК САМАРАСИ

Кейинги йилларда районнинг Жорбоши массивида, Қорадарё ва Оқдарё ирригация [illegible] ҳамда Каттақўрғон ҳовузига сув киритилаётган канал атрофларида талай бўз ва адир ерлар ўзлаштирилди, қишлоқ хўжалик оборотига киритилди. Янги ерларни ўзлаштириш ҳисобига пахта, беда, маккажўхори, сабзавот экинлари майдони кенгайди. Пахта-беда алмашлаб экиш жорий этилиб, ҳосилдорлик мустаҳкам озуқа базаси яратилди. Район партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари бу борада астойдил иш олиб бордилар. Партиямиз аграр сиёсатини изчиллик билан амалга ошириш учун катта курашилди. Колхоз правлениелари, [illegible] мутахассислар, бригада бошлиқлари ва механизаторларнинг эътибори ички имконият ва резервлардан мумкин қадар унумли фойдаланишга қаратилди.

Ана шу кўрган тадбирларимиз амалда яхши натижа берди. Колхоз ва совхозларимиз тўққизинчи беш йилликнинг ўтган тўрт йилини муваффақиятли якунладилар. Районимиз тўрт йилда давлатга планга қўшимча 20.693 тонна пахта етказиб берди. Ғалла, сабзавот, картошка, мева, узум тайёрлаш юзасидан берилган топшириқлар ошириб бажарилди. Тўрт йил ичида қабул пунктларига 806 тонна ўрнига 945 тонна юқори сорт пилла топширилди. Давлатга қоракўл тери сотиш плани 104 процент қилиб бажарилишига эришилди. Гўшт ва сут етиштириш анча миқдорда кўпайди. Тўрт йилда сут ишлаб чиқариш 26.140 тонна қилиб адо этилди. Сигирлардан бузоқ олиш яхшиланиб, йирик моллар сони планга нисбатан 4274 бош кўпайди. Белгиланган тўрт йиллик топшириқ 105,5 процент бажарилди.

Беш йилликнинг белгиловчи йилида янада улкан зафар қучдик. Районимиз меҳнаткашлари юбилей шарафига социалистик мусобақани кучайтириб пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар. Халқ хўжалик планигина эмас, оширилган социалистик мажбурият ҳам уддаланди, ёки пландан ташқари 12 минг тонна «оқ олтин» тайёрланди. Ҳосилдорлик гектар бошига бултургидан қарийб 6 центнер ошди, 32,2 центнерни ташкил этди.

Районнинг 62 минг тонналик пахта хирмонига «Ҳурмат Белгиси» орденли «Пролетарий», Карл Маркс номли, Ленин номли, Тельман номли колхозлар катта ҳисса қўшдилар. Ленин номли колхоз 2756 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 29 ўрнига 37,5 центнердан пахта топширди. «Ленин йўли», «Ленинизм», «Правда» колхозлари ҳосилдорликни анча кўтардилар.

Район партия комитети илғорлар тажрибасини ўрганиб, уларни оммалаштириш юзасидан бирмунча тадбирларни кўрди. Биринчи навбатда ҳосилдорликда пешқадам ҳисобланган Ленин номли колхознинг тажрибасини ёйишга катта аҳамият берилди.

Районда ялпи ҳосилнинг қарийб 60 проценти машиналарда териб олинди. Ҳар бир агрегат бункеридан ўрта ҳисобда 145 тоннадан пахта тўкилди. «Чимбойобод», «Пролетарий». Ленин номли, Карл Маркс номли, Крупская номли колхозларда машина теримининг салмоғи бундан ҳам ортиқ бўлди.

Ҳамма колхозларда терим агрегатлари икки сменада ишлаб, механик-ҳайдовчилар ўрнак кўрсатдилар. «Правда» колхозидан Сайдулла Розиқов мавсумда 300 тонна пахта терди. Тельман номли колхоздан Эшпўлат Яллақулов, Раҳмат Умматов, «Ленин йўли» колхозидан Нарзулла Омонов, Хушмурод Тошназаров, Карл Маркс номли колхоздан Исмоил Назаров, Охунбобоев номли колхоздан Ойтош Бўриева сингари дала гвардиячилари ўз агрегатлари бункеридан 250 тонна ва ундан ортиқ пахта тўкдилар.

Районимиздаги 204 та пахтачилик бригадасидан 14 таси ҳар гектаридан 41-46 центнердан, 72 таси 35-40 центнердан ҳосил етиштирди. Ленин номли колхоздан Шонбек Турсунов, Карл Маркс номли колхоздан Раҳмон Жўраев, «Ленин йўли» колхозидан Малик Раҳимов ўртоқлар бошлиқ бригадалар ҳар гектаридан 46 центнердан хирмон кўтардилар.

Беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йилида колхоз ва совхоз бошланғич партия ва комсомол ташкилотлари оммавий ташвиқот [illegible] бошчилик қилдилар. Ўзларининг [illegible] бошқаларга ибрат кўрсатдилар. Далада ишлаётганлар учун қулай моддий-маданий шароитлар яратиб бердилар. Йиғим-терим кунларида 193 та дала шийпони оммавий-сиёсий ишларнинг марказига айланди. Буларда агитаторлар, сиёсий ахборотчилар ва сиёсий ташкилотчилар тушунтириш ишларини намунали олиб бордилар. Крупская номли колхознинг Қ. Маҳмудов, Энгельс номли колхознинг О. Қодиров, Ленин номли колхознинг Ш. Турсунов бошлиқ бригада дала шийпонлари область кўригида фахрли ўринни эгаллади ва диплом билан тақдирланди.

Сафарбарлик ва уюшқоқлик туфайли районимиз қишлоқ хўжалигининг ҳамма соҳалари бўйича юбилей йилида улкан ютуқларга эришди. Ғалла тайёрлаш ошириб бажарилди. Шолини икки план қилиб адо этдик. Хусусан, юбилей йили мўл ҳосили тез ва нобуд қилмай йиғиштириб олинди. Тайёрланган пахтанинг асосий қисми биринчи сортга сотилди. Натижада район бўйича ялпи даромад кўзда тутилган 27 миллион сўм ўрнига 35 миллион сўм бўлди.

Районимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг якунловчи йилда қишлоқ хўжалик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ташкил этиш ҳақидаги қарорини зўр мамнунлик билан кутиб олдилар. Далалар, фермаларда якунловчи йилни ҳар қачонгидан яхши кўрсаткичлар билан нишонлаш учун кураш қизитилмоқда. 19 минг гектар пахта майдони шудгорланиб қуйилди, ҳар гектар ерга 400 килограммдан минерал ўғит ва кўплаб органик ўғит солинди. Шўр ювиш, запас суғориш ўтказиш авж олдирилмоқда.

Барча хўжаликларда органик ўғит тўплаш бригадалари тузилди, уларга ишчи кучлари, транспорт воситалари ажратиб берилди. «Узсельхозтехника» район бирлашмаси, шунингдек, хўжаликларнинг устахоналарида ер ҳайдаш, чопиқ тракторлари, сеялкалар, борона ва чизеллар ремонт қилинмоқда. Кўплаб қиз-йигитлар агрозоотехника курсларида ўқитилмоқда. Механизаторларнинг малакасини ошириш курсларида қизғин иш олиб борилмоқда.

Чорвадорларимиз қишловни ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказмоқдалар. Бу ишда коммунистлар авангардлик ролини ўйнамоқдалар.

Тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида пахта, сут, гўшт, пилла, дон, жун, тухум, маккажўхори дони, сабзавот ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни кескин кўпайтирамиз.

И. ТУРОПОВ,
Каттақўрғон район партия комитетининг биринчи секретари.

ЯКУНЛОВЧИ ЙИЛ РЕЖАЛАРИ

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг қишлоқ хўжалик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисидаги қарорида гўшт, сут, тухум ва деҳқончилик ҳамда чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини кўпайтириш якунловчи йилнинг муҳим вазифаларидан бири эканлиги таъкидланган. Бунда комплексларнинг аҳамияти катталигини кўрсатиб ўтиш ўринлидир.

Комплексимиз коллективи тўққизинчи беш йилликнинг ўтган тўрт йилида хўжалик ҳисоби йўли билан 7.5 минг ўринли молхона қурди, ундаги бутун жараён механизмлар ва электр ёрдамида бажарилмоқда. Ундан ташқари 2,5 минг бошга мўлжалланган бузоқхона ҳам қурилиб, ишга туширилди. Битта чорва моли сақланадиган жойни қуришга 199 сўм маблағ сарфланди. Чорва моллари йилнинг тўрт фаслида ҳам иссиқ, ёруғ ва озода жойда боқилади. Бу гўшт етиштиришни планли равишда олиб бориш имкониятини беради.

Комплексдаги ишларнинг механизациялаштирилиши меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш, рентабелликни ошириш имкониятини бермоқда. 1970 йилда комплексда 5,6 минг бош қорамол бўрдоқига боқилиб, гўштга топширилган эди. 1974 йилда 18,3 минг бош қорамол гўштга боқилди. Ҳар бош қорамолнинг бир кеча-кундуздаги ўртача семириши 705 граммни ташкил этди.

Ўтган тўрт йилда комплексда рентабеллик 18,9 процентдан 72 процентга кўтарилди. Комплекс 1970 йилда давлатга 919 минг сўм соф фойда келтирган бўлса, 1974 йилда соф фойда 2 миллион 528 минг сўмни ташкил этди.

Партия ва ҳукуматимиз ҳар бир ишловчи ҳисобига маҳсулот етиштиришни кўпайтириш ялпи юксалишга эришувнинг муҳим омили эканини алоҳида таъкидламоқда. Шуни ҳам эътиборга олиш керакки, кўп ва арзон гўшт етиштирмоқ учун ҳар бир хўжалик ўзининг мустаҳкам озуқа базасига эга бўлмоғи керак. Давлат омборига умид боғлаб ва кўз тикиб ўтириш билан арзон гўшт етиштириб бўлмайди, буни сира унутмаслик керак.

Бизда бу борада нималар қилинди? Ортиқча штатларни қисқартирдик. Бутун ишлаб чиқариш жараёнларини комплекс механизациялаштирдик. Тайёрланадиган маҳсулотнинг миқдори ва сортидан ходимларнинг шахсий манфаатдорлигини кучайтирдик, бунда давлат манфаати биринчи ўринга қўйилганини алоҳида таъкидлаш керак. Юқори ташкилотларнинг кўргазмаси билан бўрдоқичилик комплексимиз ихтиёрига 4083 гектар лалмикор ер ажратиб берилди. Шу майдонда бўрдоқига боқиладиган чорва моллари учун ем-хашак етиштирмоқдамиз. Яна шуни ҳам айтиш керакки, истиқбол планига кўра 2616 гектар лалмикор ерни тез фурсатда суғориладиган ерга айлантирамиз. Натижада озуқа етиштириш янада кўпаяди.

Шу ўринда бир характерли фактни мисолга келтирамиз. Комплексимиз коллективи ўтган йили 3.222 гектар майдонда озуқа экинларидан юқори ҳосил етиштирди, уни барвақт саранжом-саришталаб олди. Натижада қисқа вақтда 2 ярим минг бош бузоқни боқиб семиртирди, қорамолларнинг тирик вазнини анча оширишга эришдик.

Озуқа ҳақида гап борганда хлорелланинг аҳамиятини кўрсатиб ўтиш ўринлидир. Бу шундай яхши озуқаки, чорва моллари семирибгина қолмасдан соғлом ўсади, айниқса бузоқларнинг ўсиш ва ривожланиши тезлашади. Комплексда ҳар куни 50 тоннага етказиб хлорелла тайёрлаб, ёш бузоқлар ва бўрдоқига боқилаётган қорамолларга едирмоқдамиз. Бу яхши самара бераётир. Ҳар бош қорамолнинг боқув давридаги семириши 27 процент ошди.

Ана шундай тадбирлар амалга оширилиши туфайли ҳар бир ишловчи ҳисобига маҳсулот етиштириш кескин кўпайди. 1970 йилда ҳар бир ишловчи ҳисобига 3.270 сўмлик маҳсулот етиштирилган бўлса, 1974 йилга келиб бу рақам 7.641 сўмни ташкил қилди.

Бўрдоқичилик комплексининг бошқа ҳислатлари ҳам бор. Биз совхозлардан фақат майда, ориқ чорва молларини қабул қилиб оламиз, уларни зоотехника қоидалари асосида парваришлаймиз.

Комплексдаги ишларнинг механизациялаштирилиши меҳнат унумдорлигини ошириш, молбоқарларнинг ишини енгиллаштиришда ҳал қилувчи роль ўйнамоқда. Бундан муқаддам чорва моллари учун озуқа тайёрлашда 12 ишчи ва олтита трактор банд эди. Эндиликда бутун иш жараёнини битта операторнинг ўзи бажармоқда. Илгари 70 бош қорамолни бўрдоқига боққан битта молбоқар эндиликда 230-300 бош қорамолни бўрдоқига боқмоқда.

1975 йил комплексимиз коллективи учун синов йилидир. Биз якунловчи йил планини муддатидан анча илгари бажаришга сўз берганмиз. Бу йил 10 минг бош қорамолни бўрдоқига боқиб гўштга топширамиз. Бу қўшимча деярли 5 минг тонна сўқим гўшти олиш демакдир.

Партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш ҳақидаги қарорини кенг муҳокама қилиб чиқдик. Коллективимиз 1973 йилги кўрсаткичлари бўйича Самарқанд область партия комитети ва область ижроия комитетининг байроғини олишга муяссар бўлган эди. Якунловчи йилда ҳам мусобақа ғолиби номини олиш учун бутун куч-ғайратимизни сафарбар этамиз.

Г. АНПИЛОГОВ,
«Каттақўрғон» бўрдоқичилик комплексининг директори.
Б. ЭШҚУВВАТОВ,
партия ташкилоти секретари.

ҲОСИЛДОРЛИК МЕЗОНИ

Пахтачи райони юбилей йилида ҳар гектаридан 45 центнердан пахта етиштириб, оширилган мажбуриятини шараф билан бажарди. Бунга райондаги илғор колхозлар билан бир қаторда, бизнинг хўжалигимиз ҳам улуш қўшди. Колхозимиз 1765 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 35,8 центнер ўрнига 51 центнердан пахта топширди. Давлатга 8950 тонна «оқ олтин» сотдик ёки планга қўшимча икки ярим минг тоннадан зиёдроқ пахта етказиб бердик. Пахта етиштириш юзасидан белгиланган тўққизинчи беш йиллик планни муддатидан бир йил олдин ошириб бажардик. Қабул пунктига беш йиллик пландаги 28.259 тонна ўрнига 29.860 тонна пахта топширдик.

Белгиловчи йил бошида илғор бригадаларимиз эллик центнерчилик ҳаракатига қўшилиб, юксак мажбурият ва ташаббус билан майдонга чиққан эдилар. Улар юбилей шарафига берган ваъдаларининг устидан чиқиш учун ғайратларига ғайрат қўшиб, фидокорона ишладилар. Биринчи навбатда гектарларнинг тўлиқ бўлишига алоҳида эътибор бердилар. Чигит экиш олдидан ўтказилган запас суғориш, қишки яхоб яхши натижа берди. Ҳамма карталарда чигит барвақт ва текис ундириб олинди. 360 гектар ердаги қўш қаторлаб ва 520 гектар ердаги туксизлантирилиб экилган чигит хатосиз кўкарди. Янги усулда экилган майдонларнинг ҳар гектарида 135 минг туп, колхоз бўйича эса гектарида ўрта ҳисобда юз минг туп ғўза бўлиши таъминланди. Қўш қаторлаб экилган ва бегона ўт босадиган 750 гектар ерга гербицид сепилди. Бригада ва звеноларда ғўзани яганалаш саккиз иш кунида тугалланди.

Сув танқислигини енгиш йўлида бир қанча муҳим тадбирлар амалга оширилди. Жумладан, ғўзани суғориш группа усулида олиб борилди. Сувчилар сони кўпайтирилиб, икки сменада ва кеча-ю кундуз суғориш ташкил этилди.

Ҳар куб сув учун 100 киши ажратилди, бошқача қилиб айтганда, ҳар 10 литр сувга бир сувчи қўйилди. Ҳар бир бригадада звено бошлиқлари бош сувчи қилиб тайинланди. Ўқариқлар қисқартирилиб, 60-80 метр олинди. Ғўзани қондириб суғоришга эришилди. Суғорилган участкалар етилиши билан қатор оралари сертупроқ қилиб юмшатиб борилди. Ерда намни мумкин қадар кўпроқ сақлаш тадбирлари кўрилди. Бунинг учун маҳаллий ўғитлардан унумли фойдаландик. 1974 йил ҳосили учун қарийб 20 минг тонна чиритилган маҳаллий ўғит сарфланди. Шу ҳисобдан июнь-август ойлари давомида чорва фермаларидан 6500 тонна қўй қийи ташилиб «шарбат» қилиб оқизилди. Ҳар суғориш орасида ғўза қўшимча озиқлантирилди. Сувдан тежаб-тергаб фойдаланиб, ғўзани уч марта суғордик. Ҳар бир шонани гулга ва гулни тўқ кўсакка айлантириш юзасидан кўрган чора-тадбирларимиз ўз самарасини берди. Мавжуд 20 та бригада ва 52 та звено даласида юксак мажбуриятга яраша ҳосил етиштирилди.

Уста пахтакор Норқул Номозов, Муҳаммади Нормуродов, Нормўмин Отақулов, Миркомил Камолов, Сайфулла Ёрқулов, Ҳасан Эшмўминов ўртоқлар бошлиқ бригадалар рекорд ҳосил етиштириб, пахта хирмонига улкан ҳисса қўшдилар. Қўш орденли Н. Номозов раҳбарлик қилаётган бригада ҳар гектаридан 36,6 центнер ўрнига 55 центнердан хирмон кўтарди. Шуларга ўхшаш 14 та бригадамиз ҳар гектаридан эллик центнердан ошириб пахта топширди. Шоди Бобоқулов, Турсунмурод Шомуродов, Бобоқул Очилов, Холтой Эшмўминов, Қаҳҳор Жўраев бошлиқ кўплаб звенолар гектар бошига ҳосилдорликни олтмиш центнердан оширдилар.

Қўлга киритилган ана шу ютуқларимизда техника катта мададкор бўлди. Чигит экиш, ғўза қатор ораларини культивация қилиш, озиқлантириш ва бошқа тадбирларни ўз вақтида ўтказишда трактор ва қишлоқ хўжалик машиналаридан икки сменада фойдаландик. Хусусан пахтани машинада теришда катта одим ташладик. «Зангори кема»лар билан 2910 тонна ўрнига 4802 тонна «оқ олтин» тердик. 39 та терим агрегати ажратилган карталарда икки марта оралади. Ҳар бир машина билан мавсум давомида 125 тоннадан пахта терилди. Рахмат Орзуқулов икки қаторли машина бункеридан 250 тонна пахта тўкди. Мурод Мустафоев, Бобоқул Отақулов каби кўплаб механик-ҳайдовчилар мавсум топшириқларини икки баравар қилиб адо этишди.

Техника туфайли ҳосилни тез йиғиштириб олдик. Биз бир неча йилдан бери етиштирилган пахта ҳосилини шаҳарлик ёрдамчиларсиз, техникага таянган ҳолда йиғиб-териб олмоқдамиз.

Колхозимиз рекорд ҳосил етиштириш билан, унинг кўп қисмини юқори сортларга сотди. Натижада пахтачиликдан қиладиган даромадимиз ҳам кескин даражада ошди. Ишлаб чиқариш планида кўзда тутилган 3 миллион 50 минг сўм даромаднинг 5 миллион 900 минг сўм бўлишига эришдик. Ўтган йили ҳар иш кунининг қиймати 5 сўм 2 тийин эди. Бу йилгиси 6 сўм 50 тийиндан ошиши мўлжалланмоқда. Бизда даромад бригада ва звено принципи асосида тақсимланади. Юқори ҳосил етиштирган бригада ёки звено аъзолари шу асосда кўп, қўшимча даромад оладилар. Ҳар гектаридан 40-50 центнер ҳосил кўтарган звенолар йил охирида қўшимча 15 процент, 50 центнердан ошганлари эса 20 процентгача қўшимча ҳақ оладилар.

Пахтадан юқори ҳосил олиш эвазига бошқа кўрсаткичларни яхшилашда ҳам йилдан-йил дуруст натижаларга эришмоқдамиз. Ўтган йили рентабеллигимиз 46,5 процентни ташкил этганди. Бу йил ундан ҳам ошяпти. Ҳар йили умумий даромаддан бўлинмас фонд ҳисобига 25 процент маблағ ажратиб келяпмиз. Ҳалол меҳнат эвазига колхозчиларимиз фаровон ҳаёт кечирмоқдалар. Колхоз ички йўлларининг 90 процентдан кўпроғи асфальтланди. Бош план асосида қурилган кўпчилик хонадонлар табиий газ билан таъминланган. 6 та йирик қишлоқ посёлка тартибида қайта қурилмоқда. Қишлоқларимизда учта ўн йиллик ва иккита саккиз йиллик мактаб бўлиб, уларда 2700 бола тарбияланмоқда.

Биз ҳозирдаёқ келгуси йили мўл ҳосилига пухта замин яратмоқдамиз. Шудгорлашни тугатдик. Ҳар гектар ерга 450 килограммдан суперфосфат ва 15 тоннадан маҳаллий ўғит солдик.

Мўл ҳосил ишқида далаларда ишни қизитаётган кезимизда яна бир хушхабар эшитдик. КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати матбуотда эълон қилинди. Уни ўқиб, муҳокама қилиб чиққач, пахта ҳосилдорлигини ошириш, чорва маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга қаратилган янги тадбирлар белгиладик. Якунловчи йилни ҳар қачонгидан каттароқ ғалабалар билан нишонлаймиз.

Ш. ҚАҲҲОРОВ,
Пахтачи районидаги К. Маркс номли колхоз раиси, республикада хизмат кўрсатган пахтакор, Ленин ордени кавалери.

УЧИШГА ТАЙЁРГАРЛИК МУВАФФАҚИЯТЛИ БОРМОҚДА

«СОЮЗ» — «АПОЛЛОН» ПРОГРАММАСИДА ҚАТНАШУВЧИ БИР ГРУППА СОВЕТ КОСМОНАВТЛАРИНИНГ АҚШГА ҚИЛАДИГАН САФАРИГА ДОИР

«Союз» кемаси биринчи экипажининг командири СССР космонавт-учувчиси А. А. Леонов ТАСС обзорчиси билан суҳбатини қуйидаги сўзлар билан бошлади: космосда Совет Иттифоқи билан Американинг биргаликда ўтказадиган экспериментига тайёргарлик муваффақиятли бормоқда. Биз ҳозир АҚШга тўртинчи марта сафар қилишга ҳозирланаяпмиз ва бу ишга катта аҳамият бермоқдамиз. Бу сафар бизнинг шу йил июль ойига мўлжалланган космосда бирга олиб борадиган ишимизга тайёрлигимиз учун ўзига хос бир синов бўлади. Маълумки, биргаликда парвоз қилишгача ярим йилдан камроқ вақт қолди. Бу ҳам кўп, ҳам оз муддатдир. Қолган вақт ичида биз космосдаги халқаро учрашув мумкин қадар самаралироқ бўлиши учун барча зарур ишларни қилишимиз керак. Бунга тўла ишонч учун бизда етарли асослар бор. Космик техникага доир барча проблемалар ҳал этилди. Америкалик шерикларимиз билан машқлар давом этмоқда. Бизлар бир-биримиздан мамнунмиз.

— Америка Қўшма Штатларига бўладиган сафардан кузатилган мақсад нима?

— Совет космонавтларини тайёрлаш раҳбари авиация генерал-майори Владимир Шаталов бошчилигидаги группамиз дастлаб Канаверал бурунига боради. Ундан кейин учувчи бошқарадиган парвозлар маркази Хьюстонда ишлай бошлайди. Сафар уч ҳафта давом этади. Шу вақт ичида биз Валерий Кубасов билан бирга америкалик шерикларимизнинг Томас Стаффорд, Венс Брандт, Дональд Слейтон ва бошқалар ҳамроҳлигида «Аполлон» кемасида бўладиган парвоз программасини пухта ишлаб чиқамиз, жумладан, кемадан-кемага ўтиш техникасини пишиқтирамиз, илмий-техника экспериментларини машқ қиламиз. Парвознинг кўзда тутилмаган вазиятларига катта эътибор берамиз. Техникавий ҳужжатларни яна бир марта кўздан кечирамиз. Кези келганда шуни ҳам айтиш керакки, иш вақтида биз фақат инглиз тилида, шерикларимиз эса рус тилида гапирадиган бўлдик.

А. А. Леонов сўзини давом эттириб, бундай деди: ўтган йилнинг охирларида «Союз»нинг иккинчи экипажи Анатолий Филипченко ва Николай Рукавишников космосда бўлажак экспериментнинг бош репетициясини ўтказдилар. Бунинг якунлари америкалик мутахассислар ва космонавтлар билан батафсил муҳокама қилинади. «Союз» — «Аполлон» программаси бўйича банд бўлган тўртала совет экипажи мана шу муҳокамада, шунингдек барча машқларда қатнашади.

— Америка экипажларининг Звездний городокда машқ қилиши назарда тутиладими?

— Ҳа, улар май ойида машқ қиладилар. Бу учрашув эксперимент арафасидаги охирги учрашув бўлади.

Программада қатнашувчи ҳамма кишилар парвозни сабрсизлик билан кутмоқдалар, вақтларини ҳам, кучларини ҳам аямай унга тайёргарлик кўрмоқдалар. Шу парвознинг мумкин қадар яхши ўтишини истар эдим. Ахир бу парвоз планетамизда барча кишиларнинг манфаатларини кўзлаб космосда халқаро ҳамкорлик йўлида янги катта имкониятлар очиб беради.

А. РОМАНОВ,
Звездний городок.

Тожик тилида

ДУШАНБА. (ТАСС мухбири). «Ирфон» республика нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқлари ва мақолаларининг «Ленин йўлидан» деб аталган тўртинчи томини тожик тилида босмадан чиқарди.

Тўпламга ўртоқ Л. И. Брежневнинг 1972—1974 йилларда сўзлаган нутқ, докладлари ҳамда мақолалари киритилган.

Саҳифада: ✦ ДУШМАНЛАРГА ДАҲШАТ СОЛГАНЛАР. ✦ ҚЎРИҚ ВОҲАНИНГ САНЪАТ МАСКАНИ ✦ ЁШ ТАЛАНТЛАР ✦ АКУЛАЛАР ҲАҚИДА ✦ ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТ ОЛАМИДА

БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 30 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ДУШМАН ОРАСИДА

Тошкентлик олим, тарих фанлари доктори Тўроб Жўраевич Жўраев ўзининг қарийб ўттиз йил давом этган қидириш ишларини поёнига етказди. У Улуғ Ватан уруши йилларида партизанлар ҳаракатида қатнашган ўзбекистонлик жангчилар тўғрисидаги катта асарининг сўнгги саҳифасини ёзув машинкасидан чиқарди.

Олимнинг хонасида ушбу асар тўғрисида гаплашиб ўтирдик. Девор бўйлаб [illegible] жавонлар уруш тўғрисидаги, фашизмга қарши кураш тўғрисидаги китоблар, қўлёзмалар ва бошқа ҳужжатлар билан лиқ тўла. Москва остоналаридан Эльбагача бўлган фронт йўлларини босиб ўтган Жўраев [illegible] воқеалар тўғрисида [illegible] Совет халқи [illegible] Ўзбекистон [illegible] китоблар [illegible].

Тўроб Жўраевнинг [illegible] ўзбекистонлик жангчиларнинг душман орасидаги [illegible].

[illegible] Мамадали. Ўзи хизмат қиладиган қисм қуршовга тушиб қолганидан кейин [illegible] 1941 йилнинг [illegible] Брянск [illegible] партизанлар [illegible].

[illegible]

Белоруссия ўрмонларида душманни Голибоддиев билан биргаликда Жонибек Отабоев ҳам [illegible]. Жонибек Отабоев 1942 йилнинг сентябрь ойида [illegible] партизанлар [illegible] мор келтирди. Отабоев қўмондонлигидаги партизанлар солдатлар ва техникаси билан душман эшелонларини ағдариб юбордилар, темир йўлларни портлатдилар, жазоловчи каллакесарлар тушган автомашиналарга дадил ҳужум қилдилар. Отабоев Белоруссия партизан ҳаракати штаби бошлиғининг буйруқларига биноан биринчи ва иккинчи даражали «Ватан уруши партизанига» медаллари билан, кейинчалик эса Қизил Юлдуз ордени билан мукофотланди.

Тошкентлик олим Украина Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институтида А. Н. Сабуров партизанлар қўшилмасининг фаолиятига тааллуқли материаллар орасида Тешабоев ва Назаров деган икки ўзбек йигити тўғрисидаги ёзувни топиб олди. Улар Житомир области районларида ўтказилган отлиқ рейдларда алоҳида ибрат кўрсатишган эди. Рейднинг бошқа иштирокчилари билан биргаликда ана шу икки дўст бир қанча қийин операцияларни моҳирлик билан ўтказишган — улар ҳарбий эшелонни, кўп миқдордаги юк ортиладиган автомобиль машиналарини ер билан яксон қилиб ташлашди. Штаб офицерлари тушган битта енгил автомобилни, еттита кўприкни портлатиб юборганлар, Чернецкая Слобода қишлоғида комендатурани тор-мор қилганлар. Партизанларнинг ўша қўшилмасида ўзбек жангчиси Абдураҳмонов ва унинг яқин дўсти Ларионов довруғ таратган. Халқ қасоскорлари Трубчевск шаҳрига ёриб кириб борганларида икки дўст гитлерчилар устига арслондек ташланишган.

Украинага бостириб кирган немис қўшинларига даҳшат солган Сидор Калпакнинг машҳур партизанлар қўшилмасида наманганлик Анатолий Чиненов, андижонлик колхозчи Йўлдош Холиқов, ўзбек жангчилари Қўлдош Йўлдошев ва Ҳамза Яҳёев ўзларининг довюраклиги билан ўрнак кўрсатганлар. Ховослик коммунист Соҳиб Назирович Хаиталиев бошқаларга ўрнак кўрсатган. Припять дарёси Днепрга қуйиладиган ана шу ерда 1943 йилнинг май ойида партизанлар танкларнинг ҳужумини даф этдилар. Хаиталиевнинг ротаси дарёдан кечиб ўтаётган жангчиларни паналаб ўт очиб турди, отрядга ўзининг асосий кучларини сақлаган ҳолда душмандан нари кетиш имкониятини берди.

Қаҳрамонларни излаб муаллиф Брянскка келди. Мана ниҳоят, биринчи учрашув Ворошилов номли отряд комиссари Алексей Федорович Князев билан бўлди. Князев ундан қандай мақсадда келганлигини билгач бундай деди:

— Биз ўзбекистонликларни ғоят қадрлардик. Улар қадимий рус диёрида, ўрмонларимизда гўё ўз қадрдон уйларини ҳимоя қилаётгандек жанг қилардилар...

Партизанларнинг командири архив материалларига қарамасдан туриб, кўпчилик олқишига сазовор бўлган ўзбекистонликларнинг фамилиясини ёддан айтиб берди. Рўйхатнинг бошида самарқандлик Иском Мусаев бор эди. 1942 йилнинг апрель ойида у Пигаревкадаги жангда қўл пулемётидан мерганлик билан ўт очиб, фашистларнинг бир қанча ўтли позицияларини ер билан яксон қилди ва отрядга қишлоқнинг марказини эгаллаш имкониятини берди. Орадан сал вақт ўтгач партизанлар ротаси шиддатли жангга кирди. Сон жиҳатидан устун бўлган фашистлар ҳужумга ўтдилар. Орадан бир неча дақиқа ўтса ҳам пулемёт жим турарди. Шунда бирдан гўё мағлубиятга учраши муқаррар бўлиб қолган Мусаевнинг пулемёти «сайраб кетди». У душманларни яқин масофага келтиргач шундай ўқ ёғдирдики, ҳужум дарҳол тўхтаб қолди. Рота шиддат билан қарши ҳужумга ўтиб, душман бўлинмасининг қолдикларини улоқтириб ташлаб қулай позицияни эгаллаб олди. Ўша йили октябрь ойида кўприк учун бўлган жангда Иском Мусаев оғир яраланди. У жанг майдонидан «катта ерга» кетишдан астойдил бош тортди. Жангчи партизанлар госпиталида озгина даволангач, яна сафга қайтди.

Брянск партизанларининг ёнгинасида, Смоленск областида ўзбекистонлик группани ўз бағрига олган алоҳида рейд отряди ҳаракат қиларди. Буларни Туркманистон қумликларида жанг қилган Қизил Аскарлар тўғрисидаги кинолентага кўра «Ўн учлар» деб атардилар. Шу рота командири бўлган Гулмирза Фаёзов отряднинг фахри эди. Гулмирзани отрядда Николай деб аташарди. Ана шу Николай жангчиларга ҳамиша ибрат кўрсатарди. Унинг немисларнинг ўқи тегиб чандиқ бўлиб қолган юзида қўрқув аломати сира сезилмасди. 1942 йилнинг охирида Тубольцы қишлоғи ёнидаги жангда йигирма яшар лейтенант мардларча ҳалок бўлди. Жангчилар унинг қабрига шундай деб ёзиб қўйишган: «Оғамиз, дўстимиз, Фарғонанинг шонли ўғлони комсомол Гулмирза Фаёзов, сени асло унутмаймиз».

Юзлаб ўзбекистонлик жангчилар Ленинград областининг душман босиб олган районлардаги гитлерчиларни кўз очтирмай қўйдилар. Бу ерда, Ленинград учинчи партизанлар бригадаси сафларида, коммунист Аҳмад Нурмуҳамедович Сиддиқов жанг қилди, у армияга Денов шаҳар ҳарбий комиссариати томонидан чақирилган эди. Кўпорувчилар взводи командирининг ҳисоб-китоби яққол кўзга кўриниб турибди. Унинг ҳар бир сатри қаҳрамонликдан иборат. Унинг взводи 1942 йилнинг январь ойидан то 10 февралгача 8 та танкни, тўртта автомашинани, ўқ-дорилари билан 48 та аравани ер билан яксон қилиб ташлади, учта темир йўл кўпригини портлатди, иккита ҳарбий эшелонни ағдариб ташлади, 15 та алоқа линиясини узиб ташлади. Душманнинг 350 солдат ва офицерини сафдан чиқарди. 1942 йил 2 июнида душманнинг 15 вагондан иборат ҳарбий эшелони яксон қилинди. Сиддиқов Қизил Байроқ ордени билан мукофотланганидан кейин орадан бир ярим ой ўтгач биринчи даража «Ватан уруши партизани» медали билан мукофотланди. Аҳмад Сиддиқов 1943 йилнинг кўкламида партизанлар полкига бошчилик қилди. Бу полк 14 март куни ўн уч соат мобайнида тўрт минг фашистга қарши жанг қилди, бу фашистлар партизанлар гарнизонини куршаб олишга уринган эдилар. Душман ниятига ета олмади.

Т. Ж. Жўраевнинг қалин қўл ёзмаларини қайта-қайта варақлар эканмиз, партизанлар урушида қатнашган бошқа кишиларнинг фамилияларини кўрамиз. Булар орасида Тошкент, Қорақалпоғистон, Хоразм, Қашқадарё фарзандлари, республиканинг барча областларида яшаган кишилар бор. Ўзбекистонлик кўпдан-кўп йигит ва қизлар Югославия, Чехословакия, Польша, Франция ва Италияда гитлерчиларга қарши курашган партизанлар отрядларида довруғ таратдилар.

Қўлёзма саҳифаларида минг-минглаб номлар, жанговар маълумотлар ва буйруқлардан олинган кўчирмалар бор. Бугун ана шу ҳужжатлардан асосий хулоса яққол келиб чиқади. Совет социалистик жамиятнинг бузилмаслиги партизанлар урушида, бу урушда барча республикаларнинг намояндалари фаол иштирок этганлигида ҳам алоҳида куч билан намоён бўлди. Ўзбеклар Украина диёрида, Белоруссия ва Брянск ўрмонларида, Ленинград остоналарида руслар, украинлар белоруслар билан, бутун совет халқи билан бир тан-бир жон бўлиб, ўзларининг ягона Ватанини мардона ҳимоя қилиб қолдилар.

Г. ЛИПШИЦ,
ЎзТАГ мухбири.

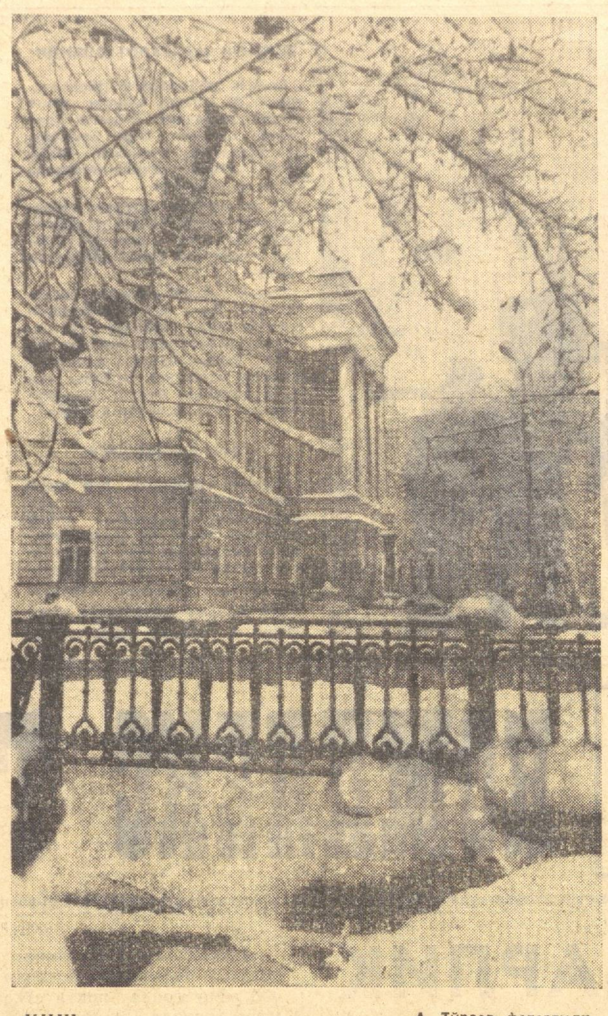

ҚИШ. А. Тўраев фотоэтюди.

МИРЗАЧЎЛДА ЯНГИ ТЕАТР

ГУЛИСТОН, (**«Совет Ўзбекистони» мухбири**). Бу ерда Сирдарё область Ўзбек Давлат музикали театри ташкил этилмоқда. Айни шу кунларда театр директори Асад Файзуллаев бошчилигида дастлабки ишлар амалга оширилаётир. Қўриқ воҳанинг санъат маскани ўз бағрига етмишга яқин ижрочиларни бирлаштиради. Театрга аввало, областдаги халқ ижодий уйлари ва бадиий ҳаваскорлик тўгаракларида камол топаётган талантли ёшлар жалб этилмоқда. Шунингдек, Тошкент давлат консерваторияси ҳамда пойтахтимизнинг бошқа театр коллективлари, Островский номли театр ва рассомчилик институти яқиндан ёрдам бермоқдалар. Театр коллективи вақтинча область ижроия комитетининг мажлислар зали ва шаҳардаги «Яшил театр» саҳнасида иш олиб боради. Яқин келажакда эса, Гулистон шаҳрининг марказий жойларидан бирида янги театр биноси қад кўтаради.

А. УМАРОВ.

спорт

КУРАШ. Ригада беллашувларнинг классик тури бўйича СССР Қуролли Кучларининг чемпионати бўлди. Унда тошкентлик полвон, бир неча марта жаҳон чемпиони Рустам Казаков зафар қучди. У кураш майдонидан қўли баланд ҳолда чиқиб, фахрли шоҳсупанинг энг юқорисига кўтарилди. Спортчимиз шахсий ҳисобда мамлакат чемпиони номига сазовор бўлди.

ФИГУРАЛИ УЧИШ. Совет спортчилари Копенгагенда ўтказилган Европа чемпионатида яна шуҳрат қозондилар. Вакилларимиз уч олтин ва қўш бронза медали эгаси бўлдилар. И. Роднина билан А. Зайцев жуфт бўлиб учишда, Л. Пахомова билан А. Горшков спорт рақси учун, В. Ковалев эса, ёлғиз учишда олтин медаллар олдилар. Н. Линичук билан Г. Карпоносов ҳамда Ю. Овчинниковлар бронза медали совриндори бўлишди.

ШАХМАТ. Жаҳон чемпиони номи учун даъвогарлар Александрия билан Левитина учрашувининг олтинчи партияси қирқинчи юришда ҳал бўлди. Левитинанинг қўли баланд келди. Умумий ҳисоб унинг фойдасида 3,5:2,5 бўлиб ўзгарди. Бугун навбатдаги партия ўйналади.

ХОККЕЙ. Финляндия пойтахтида тўпли хоккей бўйича ўтказилган жаҳон чемпионати мусобақалари ниҳоясига етди. Совет терма командаси сўнгги учрашувни майдон эгалари билан ўтказиб, 5:0 ҳисобида ғалаба қозонди. Хоккейчиларимиз тўққизинчи марта жаҳон чемпиони номини олишди.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.15 — ТОШКЕНТ. 18.25 — Мультфильм. 18.45 — «Доим тайёр». 19.15 — Маҳсулотларга Сифат белгиси (қўшма рейд). 19.35 — **«Ахборот»**. 19.50 — Халқ контроли экрани. 20.20 — Шеърият мухлисларига. 20.30 — Ўн минут музика. 20.40 — **«Ахборот»**. 21.00 — Ёш ижрочилар концерти. 22.00 — **«Вақт»**. 22.30 — Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети. 23.00 — МОСКВА. **Хоккей:** Финляндия — ЧССР. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Кинофильм. 12.00 — **Гирдоб** (бадиий фильм). 18.35 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Расмларда акс этар қуёш. 19.30 — Инсон ва қонун. 20.00 — Концерт. 20.40 — **Баҳорнинг ўн етти лаҳзаси** (9-серия). 22.00 — Ҳужжатли кино экрани (Тошкент). 22.30 — Концерт. 23.00 — Кино оламида. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.25 — ТОШКЕНТ. 19.30 — Ўқув кўрсатуви. 20.10 — Ҳужжатли фильм. 20.25 — Ўқитувчи экрани. 21.05 — Тошкент янгиликлари. 21.30 — Телеспектакль.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 4/II да **Севги ва қилич**, 5/II да **Севилья сартароши**, 6/II да **Мангулик**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/II да **Чақмоқ**, 5/II да **Комиссия**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 5/II да **Катта концерт**, 6/II да **Олифта**.

КИНО

Қойилмақом — «ЎЗБЕКИСТОН», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «МОСКВА», «НУКУС» (кундуз ва кечқурун), «ҚОЗОҒИСТОН», «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Хайр, фиръавинлар! — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Ўзбекистон ССР Министрлар Советии ҳузуридаги ҳунар-техника таълими бўйича Давлат Комитетининг
ТОШКЕНТ 40-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1975-76 ўқув йили учун

ҚЎШИМЧА ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ДУРАДГОРЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ.

Ўқиш муддати — бир йил; автослесарлар тайёрлаш муддати — икки йил.

Машғулотлар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Ўқишга қабул қилинганлар кунига уч маҳал иссиқ овқат, формали кийим-кечак ва коржома билан таъминланади, шунингдек ишлаб чиқариш практикаси даврида қисман иш ҳақи тўланади.

Билим юртини тамомлаб чиққанлар Тошкент шаҳридаги заводлар, мебель фирмалари ва қурилишларда ўз касблари бўйича ишлайдилар.

Билим юртига ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: билим юрти директори номига ариза, паспорт ёки туғилганлик тўғрисида гувоҳнома; турар жойидан, соғлиғи тўғрисида справка; маълумоти тўғрисида шаҳодатнома, 6 та фотосурат.

Аризалар ҳар куни соат 9.00 дан 17.00 гача қуйидаги адресда қабул қилинади: Тошкент шаҳри, Луначарское шоссе, 69. (13-трамвайнинг «Консерва заводи», 1, 4, 41, 20, 69, 74-автобусларнинг «Партия мактаби» бекати). Телефонлар 660996, 660998.

●

ТОШКЕНТ 85-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
йигирувчилар тайёрлаш группасига
8-10 синф маълумоти бўлган қизларни

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — бир йил.
ЎҚУВЧИЛАР ДАВЛАТ ТАЪМИНОТИДА БЎЛАДИЛАР.
Бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхона билан таъминланади.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри-92, Абдулла Қаҳҳор кўчаси, 34-уй.

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг Тошкент вакцина ва сиворотка илмий-тадқиқот институти коллективи институт илмий секретари, медицина фанлари кандидати Ш. А. Акбаровага отаси

Аҳрол Қобулович ҚОБУЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети коллективи комитетнинг қишлоқ хўжалик бўлими инспектори А. Султоновга отаси

Султон СОАТОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади

Гулчеҳра Нишонбоева Тошкент политехника институтининг учинчи курс талабаси. У бўш вақтдан унумли фойдаланади. Бир неча йилдирки «Қизил тонг» тикувчилик фирмасининг Маданият саройида, рақс тўгарагида қатнашмоқда. Рақс ихлосмандининг мухлислари ортиб боряпти. Суратда: тикувчилик фирмасининг рақс ансамбли қатнашчиси Г. Нишонбоева билан Т. Хўжаев машғулот пайтида.

С. Маҳкамов фотоси.

АХБОРОТ, ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР

ОБЛАСТЛАРДАН ДАРАКЛАР

ЧЕТ МАМЛАКАТЛАРГА

НУКУС, (**«Совет Ўзбекистони» мухбиридан**). Сўнгги йилларда Қорақалпоғистон Автоном Республикасида янги ерларни ўзлаштириш, ҳосилдорликни ошириш борасида кескин ўзгаришларга эришилди. Пахтачилик саноати корхоналарининг ишчи, инженер-техниклари чигитли пахтани қайта ишлашда самарали меҳнат қилдилар. Область пахта тайёрлаш трестига қарашли пахта тозалаш заводлари Иттифоқ шаҳарларидан ташқари чет мамлакатларга ҳам «оқ олтин» етказиб бермоқдалар. Ўтган йили Югославия, Польша, Чехословакия, Болгария каби социалистик мамлакатларга тонналаб пахта етказиб берилган эди. Пахта тозалаш заводларининг коллективлари 1975 йилнинг биринчи кварталида чет мамлакатларга камида бир неча минг тонна маҳсулот етказиб беришни мўлжаллашган.

РАВОН КЎЧАЛАР

ҚАШҚАДАРЁ, (**«Совет Ўзбекистони» мухбири**). Галаосиё йўл ремонти ва қурилиши участкаси коллективи меҳнат календарида 1976 йил март ойи қайд қилинган. Йўловчиларга қулайликлар яратиб бериш учун шижоаткорона меҳнат қилаётган қурувчи ва ремонтчилар беш йилликнинг ўтган йиллари ичида 3 миллион 570 минг сўмлик ўрнига 4 миллион 296 минг сўмлик иш бажаришди. Улар Бухоро, Когон шаҳарларида ва Бухоро райони территориясида равон йўллар қуриб, фойдаланишга топширишди. Экскаваторчи Т. Жўраев, бульдозерчи А. Тоғаев, Ғ. Раупов сингари серғайрат қурувчилар социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар.

ЯНГИ ШИФОХОНА

НАМАНГАН. (**«Совет Ўзбекистони» мухбиридан**). Тўрақўрғон посёлка Советии ташкил топганидан кейин бу ерда қурилишлар майдони тобора кенгаймоқда. Қурилиш объектлари қаторида фойдаланишга топширилаётган медицина муассасалари комплекси шаҳарчага алоҳида кўркамлик бахш этиб турибди. Яқинда комплекс объектларидан бири — 110 ўринли касалхона биноси қурилиши тугалланди. Қўшқаватли шифохона биносига ички касалликлар ва жарроҳлик бўлимлари жойлашган. Бу ерда беморларнинг яхши даволаниб, меҳнат кучоғига қайтишлари учун ҳамма қулайликлар яратилган.

«МОМИҚ ОЛТИН»

СУРХОНДАРЁ, (**«Совет Ўзбекистони» мухбири**). Бундан 30 йил муқаддам Жанубий Америка кўлларидан Россия Федерациясининг Калинин ва Киров областларига қимматбаҳо ва ноёб мўйнали ҳайвон — нутрия келтирилган эди. Океан ортидан келтирилган «меҳмонлар» ҳозирги пайтда мамлакатимиздаги жуда кўп хўжаликларда кўпайтирилмоқда. Термизда ҳам нутрия тўққиз йилдан бери боқилаётир. Маҳаллий шароитда тарбияланаётган ҳайвонлар мўйнасига жаҳон бозорида талаб катта. «Момиқ олтин» деб аталаётган қимматбаҳо мўйна терилардан олти-етти мингтаси ҳар йили Ленинграддаги халқаро аукционга етказиб берилмоқда.

ТАБИАТ ВА ИНСОН

ДЕНГИЗ НАҲАНГЛАРИ

Акула балиқларини денгиз бўриси ҳам дейишади. Ҳозирча денгиз ва океан маҳлуқлари орасида йиртқичликда акуланинг олдига тушадигани йўқ. Маълумотларга қараганда, наҳангнинг меъдаси танасига нисбатан анча катта бўларкан. Баъзи хилларининг оғзига икки киши бемалол сиғиши мумкин. Ўткир тиғли тишлари оғиз бўшлиғида 4-6 қатор тизилган. Вақт ўтиши билан олдинги қатордагилари тўкилиб, ичкаридан ўсиб чиққанлари уларнинг ўрнини қоплайди. Беш йил мобайнида тарғил акуланинг тишларидан 11 мингтаси тушиб чиққани аниқланган.

Акулалар шундай сезгир бўладиларки, 180 метр узоқликда бирорта жонивор томонидан сув тўлқинлантирилса пайқайди. У тебранишни ҳис этгани замоноқ иштаҳаси очилиб кетади. Ўн минглаб литр денгиз сувига аралаштирилган 100 грамм қонни сезгани учун ҳам балиқчилар акулани «денгиз исковичи» деб аташади. Қон ҳидини пайқаган акулалар ўзларини қўярга жой тополмай, сувда сузиб юрган ҳар бир нарсага ҳужум қила бошлайдилар. Бундай пайтда жароҳатланиб қолган акуланинг ҳолига вой. Чунки бошқа акулалар уни тилка-пора қилиб ташлайдилар.

Акулалар кўпроқ тирик балиқларни хуш кўришса-да, тошбақа, кальмар, тюлень, қисқичбақа ва ҳар хил ташландиқларга дуч келганда ҳам «юз ўгириб» ўтиришмайди. Қўлга туширилган бир акуланинг қорнидан ёғоч яшчиклар, бир қоп кўмир ва арқонлар топилган. Наҳанглар ўлжасини чайнамай ютаверади ва озуқа унинг қорнида бир неча кунгача сақланади.

Наҳангларнинг ҳамма тури ҳам одамга ҳужум қилавермайди. Бутун дунё сувларида 1917—1969 йилларда 600 мартадан кўпроқ акулаларнинг одамга ҳужум қилиши кузатилган. Шундан ярмисида воқеа нохушлик билан тугаган. Ҳозирча 250 хил турдаги акуланинг фақат 12 турини одамларга ҳужум қилишда «айблаш» мумкин. Буларнинг энг хавфлиси оқ акула бўлиб, қонхўр йиртқичга денгизчилар «оқ ўлим» деб ном қўйишган. Шунингдек, ўткир тумшуқли мако ва бонитолар ҳам хавфли ҳисобланади. Булар жаҳондаги энг тезкор наҳанглардан.

Океан ҳайвонот дунёсига даҳшат солиб юрган маҳлуқлардан бири зангори акуладир. Акуланинг бундай тури ҳам бошқа хилларига ўхшаш оғир жароҳатланиш пайтида ҳеч қандай оғриқ сезмайди. Ҳатто балиқчилар китларга отиладиган ўқ билан яраланган акуланинг қон оқиб турганига қарамай, ўлжасидан гўшт лаҳмлари узиб олаверганлигини кузатишган. Қизиғи шундаки яраланган наҳангни бошқа акулалар еб тугатмагунча нафси тийилмас экан.

Энг йирик акулалар китсимон ёки улкан наҳанглар деб аталиб, улар ўзларини бирмунча «босиқ» тутишади. Одамларга ҳам ҳужум қилмайдилар. Майда балиқлар билан озиқланадилар. Текширишларга қараганда, бир замонлар наҳанглар оиласи китлардан ҳам йирикроқ бўлган экан. Уларнинг оғзига тик турган бир неча киши бемалол сиғиши мумкин. Тишларининг узунлиги 15 сантиметрга етади. Акулалар аждодларининг бундай тишлари ҳозирги оқ наҳангларни эслатади. Уларнинг яқинда топилган ва тошга айланиб улгурмаган тишларига қараганда, йўқ бўлиб кетганига унча кўп вақт бўлмаган. Ҳозирча бундай улкан наҳангларга фақат китларгина тўйимли ўлжа бўлгандир, деган тахминлар бор. Лекин уларнинг нима учун қирилиб кетганлиги жумбоқ бўлиб турибди.

Акулаларни денгиз океанларининг асосий «ҳокимлари» дейиш ҳам балки бироз ўринсиздир. Чунки улар дельфинларга ҳужум қилишга ботина олмайдилар. Маълум бўлишича, дельфинлар наҳангларга нисбатан бир неча марта тезроқ сузарканлар. 1948 йили Флоридадаги махсус қўриқхонада она дельфинлар ўзларидан бир неча бор катта китни ҳам ҳалок қилганлар. Дельфинлар бақувват тумшуқлари билан наҳангларга ҳам шундай тезкорлик билан ҳужум қиладиларки, оқибатда нафас олиш органлари пачақланиб кетган йиртқичлар кочадилар ёки жанг қурбони бўладилар.

А. ЛАВРИН.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ✱ ТЕЛЕФОНЛАР: Коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.

Р. 03192. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583 Б. — 29.